

KESKENY ÚT

2024/1

harc

A KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI
REFORMÁTUS PRESBITERIÁNUS
EGYHÁZ LAPJA

Beköszöntő

AZ emberek számára ismerős, szinte már népszerűvé vált a harc témája. Már a gyerekeknél láthatjuk, amint „háborúst” játszanak, és nem „békést”.

A keresztyén ember számára teljességgel elkerülhetetlen ennek aktualitása. Az ószövetségi hithősök élete és az újszövetségi lelki fegyverzet viselésére való utalás is, mind-mind erről szólnak. Nem véletlen, hogy gyakran előjön prédikációkban is ez a téma.

Problémánk legtöbbször a harc kérdéskörével kapcsolatosan nem a harc meglétével szokott előfordulni, hanem azzal, hogy az nem jó irányultságú. Nem a valódi ellenséggel fordulunk szembe, hanem másokkal, egymással. A keresztyén ember ellenségei – a test, a világ és Sátán – valahogy nem kerülnek könnyen célkeresztbe.

Mindenképpen szükségünk van harckészségre, ehhez pedig komolyan edzenünk kell. Fontos tudatosítanunk,

hogy az Ellenség – akinek Pál szerint „jól ismerjük a szándékait” (2Kor 2,11) – néha csábítással, máskor ármánykodással vagy akár megfélemlítéssel folyamatosan ellenünk törekszik. Akár a nemest vagy a szépet is felhasználja arra, hogy eltántorítson, leállítson a Krisztus követésben. A kényelmest, a kellemest ugyancsak képes kárunkra fordítani. Ezért írja Richard Wurmbrand, hogy: „A keresztyénség tanítása nem a jóságra, hanem sokkal inkább a jóért való küzdelemre vonatkozik.” A jóért küzdeni kell, lankadatlanul és fáradhatatlanul. Csakhogy az ezért való küzdelmet akadályozza és ellehetetleníti a „jóléti társadalom”, az a világ, ami akár segíthetné harcunkat, ha helyesen tudnánk élni benne és vele. Wurmbrand szerint: „... mindig könnyebb egy elvért harcolni,

1. Richard Wurmbrand: Beszéd a magánzárkában 52.old (Koinonia, 2023.)

mint ahhoz hűen élni.² Mi tehát a mi harcunk? A krisztusi hitben kitartani. Nem hősie, hanem hűséges életre hívott el minket a Megváltó.

Jelen újságunkban több formáját is érintjük a különböző területeken előforduló, nemegyszer igencsak nehéz lelki tusáinknak. Például szóba kerül: Harc a szavainkkal, beszédünkkel; Harc az öregedő, beteg testünkkel; Harc az unalommal, lustasággal; Harc az olvasással és elmélkedéssel vagy akár tanulással, (teológiai) oktatással kapcsolatban.

A belső háborúink nehézsége éppen a lelki jellege. Míg a fizikainak a sajátossága, hogy az ember látja az ellenséget, addig a nem látványos csaták esetében az ellenség látásához lelki látásra van szükség. A nehézségünk ezzel az, hogy sok esetben fizikai személyekre vetítjük ki a lelki ellenséget, így egymás ellen harcolunk és nem a valódi ellenséggel fordulunk szembe (Kívánjuk az olvasónak a lelki látást és ajánljuk a lelki tusát).

Kívánunk olvasóinknak krisztusi látásmódot és számtalan győzelmet a naponkénti kihívások fölött!

Tamás Sándor

- 2 Beköszöntő
- 4 Idézetek
- 6 A keresztyén ember ellenségei
- 12 Hogyan viszonyuljunk harcoló testvéreinkhez?
- 15 A beszédünk forrása
- 18 Ne félj megöregedni Vele!
- 22 Küzdeni akarás
- 25 Amikor az ellenség tehetetlen
- 28 Szülőnek lenni a vég nélküli képernyőhasználat korában

2. Richard Wurmbrand: Beszéd a magánzárkában 82.old (Koinonia, 2023.)

„Dávidra esett volna utolsóként a választásunk, hogy kiálljon az óriás ellen, de ő az Úr kiválasztottja volt.”

D. L. Moody

„Harcold a hit igaz harcát, és az Úr megadja neked a lelki győzelmet.”

George Whitefield

„A gyáva katona reszket a harc előtt, a bátor harcos remeg a győzelemért.”

C. H. Spurgeon

„Sem hiányok, sem csalódások, sem veszteségek, sem keresztek nem okozhatnak nyugtalanító elégedetlenséget abban a szívben, ahol a hit a főparancsnok.”

Thomas Watson

„Ha Isten nem lenne a barátom, a Sátán sem lenne olyannyira az ellenségem.”

Thomas Brooks

„A győzelem felé vezető első lépés az ellenség felismerése.”

Corrie Ten Boom

„A láthatatlan egyház átlátzó a szemünk előtt, annak teljességét egyedül Isten látja. A választottaknak az a feladatuk, hogy ezt a láthatatlan egyházat láthatóvá tegyék.”

R. C. Sproul

„Amikor imádkozunk a Szentlélek segítségéért... egyszerűen leborulunk az Úr lábainhoz gyengeségünkben. Ott találjuk meg azt a győzelmet és erőt, ami az Ő szeretetéből fakad.”

Andrew Murray

„A reménység egyik nagy ellensége, ha elfeledkezünk Isten ígéreteiről.”

John Piper

„Nem tudhatjuk mire is való az imádság, míg rá nem jövünk, hogy az élet egy háború.”

John Piper

„A megigazulásakor az emberhez intézett szó a hit – csak higgy; a megszentelődésakor pedig „figyelj, imádkozz, és harcolj.”

J. C. Ryle

„A keresztyének legjobban térden állva harcolnak. Bármilyen jó, ami történik, az imádság által valósul meg.”

Luther Márton

„Mi, a Bibliában hívő evangéliumi keresztyének egy harcban állunk. Ez nem egy barátságos úriemberek közötti beszélgetés. Ez egy élet-halál küzdelem a gonosz lelki seregei és azok között, akik Krisztus nevét vallják.”

Francis Schaeffer

„Ha Krisztus királyságának védelmére készek vagyunk, amint kell, akkor szükséges, hogy engesztelhetetlen harcot folytassunk azzal, aki a királyságot romba akarja dönteni. Viszont, ha üdvösségünkkel valamit törődünk, nem szabad sem békében, sem fegyverszünetben állanunk azzal, ki üdvösségünk megrontására állandóan cselekedik.”

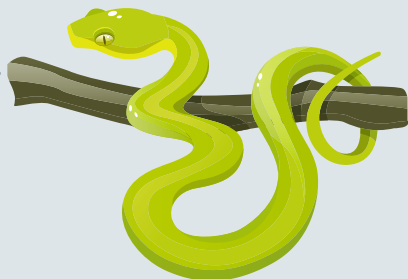
Kálvin János

Gyűjtötte: Pusztai Nikolett

- 32** Segítenél?
- 35** Harc az elmédért
- 38** Időutazás Ausztráliában
- 42** Megbocsátás bűnbánaton keresztül
- 43** Lelki legeltetés VII.
- 51** A keresztyénség tizenhetedik százada
- 56** Beszámoló az áprilisi református kollokviumról
- 60** Elisabeth Elliot
- 63** Mit nézzünk a családdal?

A keresztyén ember ellenségei

Kovács Kálmán

A keresztyén ember lelki háborúban vesz részt élete végéig. Ellenségei vannak, akik ellene harcolnak. Egy csatatéren éli le az életét. Fontos, hogy jó katona legyen.

Azok közül, akik Krisztushoz térnek, néhányan tévesen azt gondolják, hogy mivel meg vannak váltva, ezért már nem kell többé szembenézniük komoly kísértéssel. Ezzel szemben mit tanít a Szentírás és a tapasztalat? Azt, hogy a megtérés valójában csak egy nagy lelki konfliktus kezdetét jelenti. A megtérés előtt teljesen az ördög uralma alatt vagyunk. Az ő kívánságait teljesítjük. Az ő rabszolgái vagyunk. Akkor nem kell harcolnia ellenünk, mert az ő foglyai vagyunk. De, amikor az Úr megszabadít bennünket az ő rabságából, azután elkezdődik a harc köztünk és az ördög között. Ellenségévé leszünk. Konfliktusba kerülünk vele. Ezt olvassuk az 1Tim 6,12-ben: „Harcold meg a hit nemes harcát, ragadd meg az örök életet, amelyre elhívtattál.”

A keresztyén élet valóban harc. Pál azt mondja az Ef 6,12-ben, hogy erők és hatalmak ellen harcolunk. Az igazság tragikus elferdítése az, amikor néha az egyházi vezetők és prédikátorok azt sugallják, hogy a keresztyénné válás könnyű élethez vezet – hogy megtérés után egyszerű és sima út vezet a mennybe. Azt sugallják, hogy az Úrhoz való megtérés minden problémát megold – hogy vége a bajoknak! Aztán vannak olyan prédikátorok, akik azt mondják, hogy ha valaki tovább harcol és küzd, az annak a jele, hogy soha nem volt igazi megtérése. Ezzel szemben miről olvasunk az Efezus 6-ban? Harcról olvasunk, olyan harcról, amit neked és nekem meg kell vívunk. Az Ef 6,10 azt mondja: „Legyetek erősek az Úrban”, az Ef 6,11 pedig: „Öltözzétek föl az Isten minden fegyverét, hogy megállhassatok.” Harcolnod kell! Tovább kell harcolnod!

Isten népe zarándok és jövevény itt a földön. Versenyzők vagyunk egy versenyben; juhok vagyunk egy

juhnyájban; a szőlőtő ágai vagyunk. De a Biblia azt is mondja, hogy katonák vagyunk, akik harcban állnak lelki ellenségekkel. A keresztyén embernek három ellenséggel kell szembenéznie – a világgal, a testtel és az ördöggel. Mindhárom ellenség erőteljesen támad bennünket, hogy legyőzzön.

1 A VILÁG

A Szentírás arra tanít bennünket, hogy „ne szeressük a világot” (1Jn 2,15), és emlékeztet bennünket arra, hogy a világ barátjának lenni annyit jelent, mint „Isten ellenségének lenni” (Jak 4,4). A „világ” az az egész értékrendszer, amely uralja a társadalmat, és amely ellentétes Isten útjaival.

A „világ” kifejezést többféleképpen használja a Biblia. Néha a teremtett világról beszél – a sziklás hegyekről, a tenger hullámairól és a naplemente szépségéről. Ezek azonban önmagukban nem jelentenek veszélyt lelki jólétünkre, és így a teremtett világ nem a mi lelki ellenségünk. A „világ” szó néha az emberek világára utal, akik a társadalmunkat alkotják. Isten azonban szereti a világ embereit, és arra buzdít bennünket, hogy kövessük az Ő példáját.

A világ – amelyet nem szabad szeretnünk – az emberközpontú életmód,

amely figyelmen kívül hagyja Istent, és önző elvek szerint működik, és istentelen normák szerint él. A világ filozófiája azt mondja, hogy az egyetlen fontos dolog „ez az élet”. A világ alapelvei az erőszak, a kapzsiság, az önzés, a becsvágy és az élvezetek. A „világ” (kósmos) egy értékrend, amely egy izgalmas, színes, csábító, édes és csodálatos életmódot tartalmaz – fennáll a veszélye annak, hogy ehhez igazodunk, és a lelki értékeket leértékeljük.

A Szentírás (1Jn 2,16–17) a világiasságot három összetevőre bontja. A világiasság magában foglalja a test kívánságát, a szem kívánságát és az élet kevésységét.

A **„test kívánsága” (érzékiesség):** vágyakozás mindenre, ami az érzékeket kielégíti. Természetesen létezik a testi szükségletek jogos kielégítése, de amikor érzékszerveinket elkényeztetjük, akkor ez állatias önkielégítésé válik. Amikor megengedjük, hogy az étvágyunk mértéktelenné váljon; amikor megengedjük, hogy a szexuális érintkezés törvénytelenné váljon – mindez bűnös és világi.

A **„szemek kívánsága” (materializmus):** a mohó vágy, hogy birtokoljuk azt, amit látunk. Ez az az önző vágy, amely akkor támad, amikor olyan dolgokat látunk, amelyekre valójában nincs szükségünk, de szeretnénk magunknak. Ez a birtoklás, a megszerzés vágya. A „szemek vágya”

az álmodozás arról az új „valamiről”, amit egy napon reméljük, hogy megszerezhetünk. Egy író azt mondja, hogy ez az indokolatlan vágy, hogy olyan dolgokat szerezzünk be, amelyekre nincs szükségünk, és olyan pénzből vegyük meg, amink nincs, hogy lenyűgözzünk olyan embereket, akiket nem kedvelünk.

Az „élet büszkesége” (egoizmus): az a vágy, hogy növeljük saját hírnevünket, és feljebb toljuk magunkat. Az a törekvés, hogy reflektorfénybe állítsuk magunkat. Az „élet büszkesége” a „valakinek lenni” látszatának felvétele – annak hiú fitogtatása, hogy kik vagyunk – talán azzal, ahogyan beszélünk, ahogyan öltözködünk, vagy hogy mennyi pénzt költünk egy esküvőre stb.

Ezek a világiasság különböző formái – érzékiség, materializmus és önzés. A világiasság nemcsak a szerecsjátékok űzése. Magában foglalja ezeket a dolgokat – de a világiasság a testi étvágyunk kielégítésének vágya (a test kívánsága); a vágy, hogy egyre több és több anyagi dolgot birtokoljunk (a szemek kívánsága); és a vágy, hogy saját hírnevünket öregbítsük (az élet büszkesége).

A világ mindannyiunkra hatást gyakorol. Szeretné uralni a szívünket és formálni gondolatainkat. Hogyan bánjunk el ezzel a hatalmas ellenséggel? Többféle válasz is létezik.

- ♦ Folyamatosan vissza kell utasítanunk, hogy a világ erkölcsi normája vezéreljen. Az emberek többsége az árral úszik, és azt teszi, amit mások tesznek. El kell határolnunk magunkat a világ értékrendjétől és az élvezetek, a gazdagság és a hatalom iránti elkötelezettségtől. Vissza kell utasítanunk, hogy az árral úszszunk és kövessük a tömeget.
- ♦ Kerülnünk kell a világi emberekkel való szoros, bensőséges kapcsolatokat. Az ismeretség egy dolog, de a bensőséges barátság egészen más. Világi emberekkel bensőséges kapcsolatot ápolni veszélyes a lélekre nézve. A gyermekeknek és a fiataloknak különösen óvatosnak kell lenniük, hogy milyen barátokat választanak.
- ♦ Minden megfelelő alkalommal világosan meg kell vallanunk Krisztust. Nem szabad szégyellnünk, hogy másokkal is tudasuk, hogy hol állunk. Ez nem azt jelenti, hogy keltsünk feltűnést, de határozottan ki kell állnunk azért, ami helyes. Készen kell állni arra, hogy e világ gyermekei lássák, hogy magasabb elvek vezérelnek bennünket, mint azok, amelyek a körülöttünk lévő társadalmat irányítják.

2 A TEST

A „test” a mi emberi természetünk, annak természetes bűnre való hajlamával.

A Biblia azt mondja, hogy bűnre hajlamos szívvel születünk, és ez a rosszra való hajlam egész életünkön át velünk lesz. A keresztyén embernek két természete van – az új élet, amelyet akkor kapott, amikor újjászületett és a régi, bűnös természet, amelyet „testnek” nevezünk. Az új természetet a Szentlélek irányítja; a régi természetet a bűnös vágyak jellemzik. Amikor a büntelen új természetet a romlott régi természet mellé helyezük, amellyel megszülettünk, konfliktus keletkezik. A Gal 5,17 ezt nagyon szemléletesen írja le. „Mert a test kívánsága a Lélek ellen tör, a Léleké pedig a test ellen, ezek viaskodnak egymással” – és ezután konkrét bűnöket nevez meg, az erkölcstelenséget, a hamis imádatot és az ellenségeskedést.

Még a legmagasztosabb cselekedeteinket is beszennyezi az önzés és a büszkeség, és ezáltal ezek a test kifejeződései. Lehetséges, hogy azért imádkozunk, hogy lelkiségünkkel lenyűgözzünk másokat. Adakozhatunk azért, hogy megtapsoljanak minket az adakozásunkért. Bizonyosságot tehetünk azért, hogy megdicsérjenek evangelizációs buzgalmunkért. Az

ilyen tevékenységek (ha önző indítékokból végezzük őket) a testhez tartoznak, és nem tetszenek Istennek.

A test hajlamos a tekintély elutasítására, hajlamos a lustaságra, könnyen bosszúálló gondolatokat szül, hajlamos az önimádatra (képességeink, erőnk, okosságunk, ötleteink, jó megjelenésünk). Ezek testi vágyak, amelyeket Isten Lelkének segítségével kell uralni.

A testi természet valójában a legrosszabb tevékenységekbe rángat bele minket. Az állatok ösztönök szerint élnek, és a test hajlamos arra, hogy azt tegye, amire a természetes ösztöneink vágnak.

A „test” kifinomultabb formákban is megnyilvánul. Az új ember (az új természet bennünk) tudja, hogy Isten Igéjét kell tanulmányoznunk, de az óember (a test) megpróbál túlságosan lefoglalni minket ahhoz, hogy ezt megtegyük. Az új ember tudja, hogy béketeremtőnek kell lennünk, de a régi ember élvezzi a vitákat. Az új ember tudja, hogy türelmesnek kell lennünk az emberekkel, és bizonyosságot kell tennünk nekik, de a régi természetet ez nem érdekli.

Hogyan bánjunk el a belső ellenséggel – a „testtel”? A Róma 7-ben Pál apostol úgy látta, hogy két törvény lakozik benne: az egyik Isten törvényében gyönyörködik; a másik pedig abban gyönyörködik, hogy őt

3 A SÁTÁN

lelki vereségbe taszítsa. Az a tény, hogy Pál azt mondja: „gyönyörködöm Isten törvényében”, azt mutatja, hogy a megtérése utáni időszakról beszél, mert egy meg nem tért ember nem „gyönyörködik Isten törvényében” (Róm 7,22). Pál azonban a Róma 8-ban kifejti, hogy egyikünknek sem kell folyamatosan a bennünk lakozó bűn hatalmának az áldozata lenni:

- Meg kell tanulnunk nemet mondani bukott természetünk vágyainak. Az 1Pt 2,11-ben olvaszuk: „Tartózkodjatok a test kívánságaitól, amelyek a lélek ellen harcolnak.”
- Folyamatosan halottnak kell tekintenünk magunkat a bűn számára. Ezért minden alkalommal, amikor a „test” felemeli csúnya fejét, azt kell mondanunk: Meghaltam a bűnnek, nem engedem, hogy uralkodjék rajtam (a Róm 6,11 nyomán).
- Lélekben kell járnunk, így a Gal 5,16 nyomán: nem fogjuk teljesíteni a test kívánságait. A „Lélekben járni” azt jelenti, hogy tudatosan hagynunk kell, hogy a Szentlélek uralkodjon rajtunk. Tudatosan alá kell vetnünk magunkat az Ő kívánságainak. És gondosan meg kell felelnünk az Ő akaratának, ahogy az a Bibliában ki van jelentve.

Minden hívő keresztyén ki van téve a világ külső hatásainak. Emellett belülről is ki vagyunk téve a test befolyásának. De e két erőn túl ott van az ördög, aki rabságba akar minket taszítani.

A Sátán a démonok nagy seregének parancsnoka, aki szemben áll Istennel, és aki azt tűzte ki célul, hogy legyőzze azokat, akiket az Úr megszabadított. A Biblia csalónak, hazugnak, gyilkosnak, vádlónak, kísértőnek, fejedelemnek és gonosznak nevezi őt. Ő csalogat és csábít, ellenkezik és megteveszt, konkolyt vet, akadályoz, kísért és káromol. Ő egy személy, okos, pusztító. Saját zsinagógája van (Jel 2,9). Saját evangéliuma van (Gal 1,6). Saját szolgálói vannak (2Kor 11,14–15). Saját tanítása van (1Tim 4,1). Sőt, saját úrvacsorai szertartása is van (1Kor 10,21). A Sátán mindent megtesz, hogy keresztyén életünket akadályozza. Folyamatosan harcol a bűnösök lelkéért és a szentek életéért is.

A Sátán támadásai nem mindig nyílt és könnyen észrevehető formában jelennek meg. Általában finomak és ravaszak. Ő nem egy vasvillát hordozó szörnyeteg. Gyakran a világosság angyalaként érkezik. Sokkal egyszerűbb lenne felismerni és legyőzni az ördögöt, ha őszintén odajönne

hozzánk, és azt mondaná: „Jó reggelt, én vagyok az ördög, és bele akarlak keverni valamibe, ami szenvedést és nyomorúságot hoz számodra, és a végén meggyalázza a Megváltódat.” Ilyenkor könnyű lenne azt mondani: „Tűnj a szemem elől, Sátán!” – de ő nem ilyen nyíltan jön.

A Sátán a világ csábításait és a test vonzerejét használja arra, hogy megpróbálja rávenni minket arra, amit Isten tilt. Az egyik technikája az, hogy csüggedést hoz. Azt akarja, hogy elcsüggedjünk, és elveszítsük az önbizalmunkat. Keményen dolgozik azon, hogy depressziót és elkeseredést hozzon az életünkbe. Az életút egy bizonyos pontján az ördög mindent megtesz, hogy azt a gondolatot ültesse el az elmédbe, hogy teljes kudarcot vallottál.

Egy másik stratégia, amit a Sátán használ, az igazság tagadása. Megpróbálja lerombolni a házasság szentségét, az emberi élet szentségét és az erkölcsi normák abszolút voltát. Az ördög arra is törekszik, hogy önelégültséget keltsen. Megakadályozza, hogy az imádkozásban koncentráljunk. Elvonja figyelmünket az Ige gondos tanulmányozásától. Arra törekszik, hogy gyávává tegyen minket, amikor a bizonyosságtételről van szó. Továbbá az ördög terve az, hogy megtévesztést alkalmazzon. Befolyásolja a vallásánítókat, hogy az igazság és a hamisság

keverékét mutassák be – hogy az emberek összezavarodjanak és elbizonytalanodjanak.

Hogyan bánjunk az ördöggel? Először is határozottan ki kell állnunk ellene. A Jak 4,7 azt mondja: „Álljatok ellen az ördögnek, és elfut tőletek.” Aztán fel kell vennünk a harcra előírt teljes fegyverzetet is. Az Ef 6,14–18 azt írja, hogy fel kell vegyünk az igazság mellvértjét, a hit pajzsát és a Lélek kardját, ami az Isten Igéje. És végül kitartóan kell harcolnunk a fejedelemségek és hatalmasságok ellen. Az Ef 6,18 szerint „teljes kitartással” kell vigyáznunk.

Ezek tehát a keresztyén ember ellenségei – a világ, a test és az ördög. El kell határoznunk, hogy mindvégig harcolunk ellenük, ha tetszeni akarunk az Úrnak. A világot úgy győzhetjük le, ha nem igazodunk hozzá. El kell utasítanunk, hogy a világ erkölcsi normája vezéreljen bennünket. A testet úgy győzhetjük le, ha megtagadjuk azt. Meg kell tanulnunk nemet mondani bukott természetünk vágyainak. Az ördögöt pedig úgy győzhetjük le, ha ellenállunk neki. Határozottan fel kell lépnünk a Sátánnal szemben, és nem szabad engedjük, hogy megvesse a lábát az életünkben.

Hogyan viszonyuljunk harcoló testvéreinkhez?

Curcubet Gabriella

Egyetlen hívó embernek sem újdonság arról hallani, hogy a keresztyén élete tele van bukásokkal, kihívásokkal, próbákkal. Elég ritkán fordul elő az, hogy bárki is teljesen akadálytalanul sétálgasson a keskeny úton. Többnyire arról szól Krisztus követése, hogy a kegyelem fölötti örömünk mellett szembe kell néznünk a bűnökkel, a világ csábításaival és Sátán leleményes turpisságaival.

Ami minket illet gyakran, amikor harcolunk, hogy mást sem teszünk csak futkorászunk keresztül-kasul a saját, – nemegyszer testvéreinket is kizáró – jól körülbástyázott csataterünkön, és úgy teszünk, mint aki folyamatosan keresi azt az egérlyukat, ahová úgy elbújhat, hogy senki és semmi ne találjon rá.

Mivel elrejtőzni képtelenség, emiatti boldogtalanságunkat csak súlyosbítja annak a valósága, hogy mindenki más hitben járó is ugyanúgy küzd a maga ellenségeivel (Tisztára jó dolog azért, hogy időnként számunkra is világossá válik, hogy nem mi vagyunk a világ legszerencsétlenebbike).

Ha alkalomadtán átnézünk magasra húzott kerítésünkön – ami egyébként teljesen indokolt, hogy védelmünkre álljon, ha rossz akaróinkat akarjuk távol tartani és nem a testvéreinket – észrevesszük, hogy a falakon kívül is van élet. És jó sok probléma. Na de vajon mi mit kezdjünk mások

kisebb-nagyobb gondjával? Hogyan viszonyuljunk mindazokhoz, akiknek ugyanúgy sok dolguk van saját lelkükkel, a terheltségükkel, kapcsolataikkal, nem beszélve arról, hogy az ördög őket is rendszeresen keseríteni igyekszik, éppen úgy, mint minket? Amennyire rajtunk áll és megtehetjük:

- ♦ ne hasonlítgassunk
- ♦ ne licitáljunk túl
- ♦ ne legyünk tiszteetlenek
- ♦ ne súlyosbítsuk a terhet
- ♦ ne kételkedjünk Isten tökéletes munkájában

Ha az első pontra gondolunk, akkor meg kell értenünk azt, hogy mindenkinek más és más a harca, miközben mégis sok szempontból hasonló. És ide nyugodtan képzelhetünk egy mosolygós jelet, merthogy a hívó ember alapvetően mindig saját magával, a bűneivel és a kísértéseivel felváltva, vagy egyszerre harcol. Időrendi vagy gyakorlati sorrendben nemegyszer máskor és máshogyan, de a lényeg ugyanarról szól. Hogy ki mikor, mivel, az bizonyos értelemben nem a mi dolgunk. Olyan értelemben nem, hogy mindenkinek megvan a saját tanulnivalója azokból. Nem a méricskélés van ránk bízva, főleg nem az, hogy véleményt mondjunk arról, amihez nem értünk vagy nem tartozik ránk. Ugyanakkor arra kell igyekeznünk, hogy tisztességesen helyt álljunk saját

területünkön, miközben elfogadjuk azt a tényt, hogy a „keresztviselés” személyre szabott.

Gyakran vagyunk hajlamosak azt gondolni, hogy a mi fájdalmunk erősebb, súlyosabb és fontosabb bárki másénál. Persze, merthogy a miénk, de a csatatér nem versengés helye. Valóban van emberi mérce, ami alapján elmondhatjuk, hogy egyik vagy másik dolog sokkal keményebb, szomorúbb, tragikusabb, de azt, hogy ki mit, hogyan él meg, és kinek miből milyen következtetést kell levonnia, azt megint csak nem a mi főszerepünk megállapítani. Van, aki jobban bírja a fogfájást, van, aki kevésbé, de erre azt mondani, hogy garantáltan a miénk az elviselhetlenebb, és senki más ilyet még nem érezhetett, tévedésnek számít.

Ehhez szorosan kapcsolódik az, hogy ne legyünk tiszteletlenek, ha mások problémájáról hallunk. Még szólásmondásunk is van arról, hogy a más cipője nem a miénk, nem abban járunk. Képességeink szerint legyünk megértők, elfogadók és semmiképpen ne beszéljünk tiszteletlenül azzal és arról az emberről, aki megosztja velünk a küzdelmét.

Megtörténhet, hogy túl sokat nem szoktunk azon gondolkodni, hogy hogyan állunk felebarátainkhoz amikor nyomorúságban vannak, nem törjük fejünket túl sokat a szavainkon amiket

használunk, de ha már nem tudunk semmi okosat mondani a helyzetére, és részvétellel sem vagyunk valójában iránta, csendünk mellette még mindig lehet nagyon értékes. Legalább próbálkozzunk megérteni, hogy miről beszél, és biztosítsuk őt arról, hogy segítünk neki, ha tehetjük. Ha segíteni sem tudunk, legalább ne súlyosbítsuk fájdalmát a csak szerintünk bölcs meglátásainkkal, ami esetében éppen akkor teljesen haszontalan.

Végezetül, ne kételkedjünk abban, hogy Isten a gyermekei életében a legjobb munkát végzi. Szeretjük azt hinni, hogy mi jobban tudjuk mások életében mikor, minek és milyen módon kellene megtörténnie. Vagy minek nem kellene megtörténnie. Túl sokat ne elmélkedjünk ezeken, inkább bízzunk Isten ígéreteiben, hogy Ő nem hagyja el sohasem az övéit. Ő mondja, hogy „Nem hagylak el és el nem távozol tőled!” (Zsid 13,5b). Amikor elfog az aggodalom, hogy mi lesz velünk, szeretteinkkel vagy testvéreinkkel, jusson eszünkbe, hogy senki és semmi nem választhat el Urunk szeretetétől, amit Krisztusban nyilvánvalóvá tett. Mindaddig, ameddig tart a földi zárandoklatunk, tegyük mi is ugyanazt felebarátainkkal, amit Ő velünk. Hogy szeret. Ő mindig nagyon meg tudott indulni minden szenvedőn, akivel találkozott.

A beszédünk forrása

Bagoly Gyula

Hányszor hallottunk ilyen kijelentéseket: „Olyan jó lenne, ha be tudnám fogni a számat, vagy „Ha olyan okosokat tudnék én is mondani, mint te.” Esetleg: „Ha nyugodtan tudnám elmondani, amit szeretnék.” Sokan küszködünk a beszédünkkel. Ami nem véletlen, mert Jakab apostol azt mondja, hogy aki a nyelvét uralni tudja, az tökéletes ember (Jak 3,2).

... *Mi az első és legfontosabb amire figyelnem kell a beszédemmel kapcsolatban?*

A szívedre. Minden a szívből indul ki. Ha a szívünk és beszédünk közötti összefüggést nem értjük, hiábavaló a különböző beszéddel kapcsolatos technikákról, módszerekről beszélni. Sőt, nem

csak hiábavaló, hanem egyenesen veszélyes is, mert ha valaki felvesz egy bizonyos beszédstílust, kedvességet, nyájasságot, de közben szíve nem változik meg, valójában képmutató és alakoskodó lesz.

Tehát azt mondd, hogy első sorban a szívemnek kell megváltoznia. De miként változhat a szívem? Hogyan változhatnak a motivációim?

Jézus életének fényében vizsgálj meg magad. Tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd és alázatos szívű vagyok – mondta Jézus. Ilyen vagy te? Az alázat a tiszta szív jele. Nos, pont ezen a téren van legnagyobb baj, mert legtöbbször nem látják a büszkeség és az ego (ez alatt a mértéktelen önmagunkra való figyelést értem) veszélyeit. Gondold

végig: vállalod-e a felelősséget beszédedért és tetteidért, vagy másokat hibáztatás? Törekszel-e objektivitásra, vagy tagadod a valóságot? Szeretnél-e kreatív lenni és rugalmas, vagy mereven ragaszkodsz saját igazságodhoz? Akarsz-e figyelni másokra, vagy mindezt te tudsz a legjobban? Egyáltalán fontos-e neked Isten véleménye, és elfogadod az Igét életed minden területére, vagy felülbírálod Istent? Ha belátod, hogy nap mint nap saját vágyaidat, elképzeléseidet felemeled mindenki más véleménye és Isten igazsága fölé, akkor már tettél egy lépést a tiszta szív felé. Mert akkor már tudsz bánkódni büszkeséged és önteltséged miatt, és bocsánatért kiáltasz Istenhez. Isten pedig azt mondja: „Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz, hogy megbocsássa bűneinket és megtisztítson minket minden hamisságtól” (1Jn 1,9).

Azt mondod tehát, hogy várnom kell amíg alázatos szívű leszek, és azután törekedjek változtatni a beszédemen?

Igen is, meg nem is. Részben egy bűnbánó embernek sokkal könnyebben megy a kedves beszéd. Egyfajta természetességgel, hogy úgy mondjam „magától” jön majd, hogy kedves légy vagy megköszönj valamit, ha letted a nagyképűségedet. Ugyanakkor mégis ez egy aktív tanulási folyamat, amit már gyerekeként

elkezdünk, és halálunkig tart. Sőt egyre inkább megtapasztaljuk, hogy jónak lenni jó. Kedvesnek lenni, szépen beszélni jó érzéssel jár. Amit az Ige mond: „Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük” (Mt 7,12), ez egyetemes igazság. Még egy büszke ember is megtapasztalja azt, hogy amikor mást tisztel, mást megbecsül, mással kedves, akkor őt is megbecsülik, őt is tisztelik, vele is kedvesek. Természetesen ez lehet egy számító magatartás, és eredményezhet egy nyájas képmutatót. Akkor tehát ne bátorítsunk senkit kedvességre, udvariasságra, mert lehet valaki rossz motivációból teszi? Távol legyen. Minél korábban tapasztalja meg valaki a kedvesség és az udvariasság áldásait, annál inkább szokásává teszi és természetes módon lesz beszéde része ez. Ezért tehát nem lehet elég korán elkezdni megtanulni a köszönés fontosságát, vagy az ilyen mondatokat: kérem szépen, köszönöm szépen, segíthetek valamiben, sajnálom, bocsánatot kérek, szép munka volt... Nyilván ezek nem a mágikus szavak, de amikor valaki természetesen mondja ezeket, akkor természetesen érez tiszteletet, hálát vagy bűnbánatot, amikor kimondja. Akinek pedig meg kell erőltetnie magát, mert ritkán használja ezeket, akkor meg fogja tapasztalni a csodát, amikor életében először

kimondja, hogy „bocsánat”. Vagy a reakciókból rájön, hogy másként hat a „kérem szépen”, mint az „add ide”. Lehet eleinte csak üres szavaknak tűnnek, de amikor elkezded használni ezeket, hamarosan rájössz, hogy csak akkor tudod ezeket kitartóan használni, ha a szíved is változik.

Rendben. Akkor most már csak egy listát kérek, hogy miket mondjak.

Hát sajnos ezt a listát nem adhatom át. Ezzel szemben Isten azt mondja nekünk: „Taníts minket úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk” (Zsolt 90,12). A bölcs és mindentudó lista helyett, inkább bölcs szívre van szükségünk, amit egy mindentudó Isten adhat Jézusért és Jézusban. Imádkozz tehát Jézusért. Kérd, hogy Lelke által költözzön szívedbe, mert „Benne van a bölcsesség és ismeret minden kincse elrejtve” (Kol 2,3). Ezek után imádkozz azért, hogy mikor kell jót és rosszat mondani. Hiszen ez a bölcsesség lényege, a különbségtétel. Sokan úgy gondolják rosszat soha semmilyen helyzetben nem szabad mondani. Pedig ez nem így van. Mondhatunk rosszat másokról, hogyha bíróság elé állítanak tanúként. Vagy egy bizonyos rossz tulajdonságot felvethetünk valakinek, akit meg szeretnénk inteni ebben. Sőt, ha tanácsot kérünk egy nehéz helyzetben, akkor is bizonyos

rossz opciókat fel kell sorolnunk, amikben tanácstalanok vagyunk. Nem egy esetben pedig beszélhetünk bűnökről, amennyiben valakit meg szeretnénk óvni azoktól. Ellenben a jót sokkal nagyobb bátorsággal szólhatjuk alkalmas és alkalmatlan időben. Természetesen ez sem jelenti azt, hogy csak azért, mert egy jó dolgot akarsz mondani, nem kell a megfelelő időpontot megkeresni. Valamint, jó eredmény is vállalhat dicsekvéssé, amikor megfontolandó, hogy a jót mennyire használjuk valaki büszkeségének erősítésében. De általánosságban elmondható, hogy kívánatos lenne, ha mindazt, ami jó, kedves, igaz és szép, ezeket mondanánk a lehető leggyakrabban. Ezért mondja az Ige: „A ti beszédeitek mindenkor kellemetes legyen, sóval fűszerezett; hogy tudjátok, hogy mimódon kell néktek kinek-kinek megfelelnetek” (Kol 4,6).

Ne félj megöregedni Vele!

Uralkodó reménység a test hanyatlása mellett

Jared Mellinger

Néhány évvel ezelőtt, amikor még nagypapám és nagymamám is köztünk voltak, szerveztünk egy családi pikniket. Akkoriban nagymamám emlékezete már nem volt a régi. A demencia kezdett egyre jobban úrrá lenni rajta, annyira, hogy az én nevemet és más családtagok nevét is elfelejtette. De volt egy név, amit nem felejtett el: az ő Urának, Jézus Krisztusnak a nevét. Emellett a lelki énekeket sem felejtette el, amelyeket egész életében énekelt.

Ezen a pikniken a nagyszüleim énekeltek nekünk egy pár dicséretet. Az egyik ének a „Törődik-e Jézus velem?” című volt, és az öregedés sok harca közepette nagymamám így énekelt:

Törődik-e Jézus velem,
mikor fáj a szívem,
Túl mélyen ahhoz,
hogy örüljek és daloljak;
Amikor a terhek lehúznak,
a problémák lehangolnak,
És az út egyre hosszabb
és fárasztóbb?

Majd jött a válasz:

Ó, igen, Ő törődik, tudom,
hogy törődik velem,
Szívét megérinti fájdalmam,
...Tudom, hogy Megváltóm
törődik velem.

(Frank Ellsworth Graeff, 1901)

Isten gondoskodása az idősödő szentjei felé

Behatárolt, vagy sokszor semmilyen befolyásunk nincs arra, hogy testünk és elménk mennyire szépen öregszik. De ha tudjuk, hogy Megváltónk gondoskodik rólunk, és hisszük, hogy minden szükségünkhöz elegendő kegyelmet fog adni, akkor nyugalmat lelhetünk annak karjaiban, aki az idős korba is elkísér bennünket (Ézs 46,3–4). Isten kegyelme képesé tesz bennünket a szép öregedésre. Az evangélium erőt ad nekünk ahhoz, hogy az öregedéssel Isten változatlan gondoskodásába vetett erős bizalommal tudjunk szembenézni – hogy Ő nem csak a lelkünkről, de a testünkről ugyanúgy gondot visel.

A Biblia nagyon költőien írja le a korosodó testünket (Préd 12,1–7). Mi történik akkor, amikor elmúlnak az ifjúság éveit? Görbe hátúak leszünk a vénségtől, erőnk egyre kevesebb, fogaink hiányoznak, látásunk romlik. A Zsoltárok 71-ben a zsoltáros hangot ad annak a félelemnek, amit az öregedés gondolatára érzünk. Így kiált az Úrhoz: Ne vess el engem időskoromban sem, mikor elfogy az erőm, ne hagyj el engem! (Zsolt 71,9). A 2Kor 4,16–18-ban Pál a külső ember megromlásának hívja.

Sokak számára az öregedés nehézségei kétségbeeséshez vezetnek. A gátló hangulat és aggodás

felülkerekednek rajtunk, hamar meg tudnak zavarni. De ahogy életünk egyes fejezetei lezárulnak, Krisztussal való egységünk a valós dolgokhoz terel minket. Mert akik Krisztusban vannak, azoknak az idősödés inkább szól a reménységről, mint a félelemről, inkább a megbecsülésről, mint a megvetésről, inkább a szentségről, mint az elmúlásról, inkább arról, amit gyűjtünk, mint arról, amit elveszítünk.

Az öregedés valósága megerősítheti a reménységünket azáltal, hogy segít a szemeinket azon a csodás jövőn tartani, amit Krisztus készített számunkra.

Semmi, amit a feltámadás meg ne tudna oldani

Egy olyan tendencia figyelhető meg a keresztyének körében, hogy lebecsülik a test fontosságát, a fizikait becsmélve és a lelkit felemelve. De az evangélium azzal a jó hírrel bír, hogy Isten emberré lett Krisztusban azért, hogy beteljesítse a kiválasztottak megváltását, amibe beletartozik a feltámadás, a meggyógyulás és az örök élet a testünknek is. Ebben az életben a testünk gyenge és képességei lehanyaglanak az idő elteltével. Talán már most is cserben hagy a tested, és attól félsz, hogy a helyzet csak rosszabb lesz. A legtöbb, amit tehetünk, hogy előrébb tekintünk az

idősödésnél, a koporsónál, és Krisztus visszajövetelére, a testünk jövőjére nézünk.

D. A. Carson mondta: Nem szenvedek semmitől, amit egy jó kis felátadás ne tudna megoldani. Ez egy felemelő hír számunkra. Képzeld el egy testet betegség, fertőzések, törékenység, bicegés, fájdalom, allergia, minden fizikai vagy mentális károsodás nélkül.

Pál azt mondja: Mert a mi polgárságunk a mennyben van, ahonnan a megtartó Úr Jézus Krisztust is várjuk, aki átváltoztatja nyomorúságos testünket az Ő dicsőséges testének hasonlóságára azzal az erővel, amellyel maga alá vethet mindent (Fil 3,20–21). Úgy fogalmaz, hogy ez a testi átváltozás – testünk megváltása – az evangélium győzelme, és az a reménység, amiben megváltattunk (Róm 8,23–24). Abban a kellemes tudatban öregsünk, hogy minden elmúló nappal ehhez a megváltáshoz kerülünk egyre közelebb.

Együtt leszünk az Úrral

Természetesen ez egyáltalán nem jelenti azt, hogy az öregedés könnyű lenne. Meglátogattam a nagyszüleimet a nyáron, mielőtt nagymamám meghalt volna. Nagypapám azzal fogadott, hogy soha nem gondolta volna, hogy ennyi könnyet képes ejteni. Azt mondta, hogy a legnehezebb

dolog az, hogy nem tud kommunikálni a nagymamámmal a demencia miatt. Nem tudtak társasjátékozni, puzzle-t kirakni, ahogy a többi idős pár teszi.

Sokat beszélünk aznap Krisztus visszajöveteléről és a menny dicsőségéről. Nagymamám a székében ült egész nap, alig tudott megmozdulni vagy beszélni. Ennek ellenére tele volt méltósággal, Krisztus ereje és dicsősége nyugodott rajta. Így néz ki a viruló öregkor, amikor a testi egészség cserbenhagy, és a szellemi élesség csökken. Az idősödés és az ezzel járó gondok nem módosítanak azon, hogy kik vagyunk, és miről is szól az életünk igazából.

*„A ti életek Krisztussal együtt el van rejtve Istenben”
(Kol 3,3).*

*„Mert nekem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség”
(Fil 1,21).*

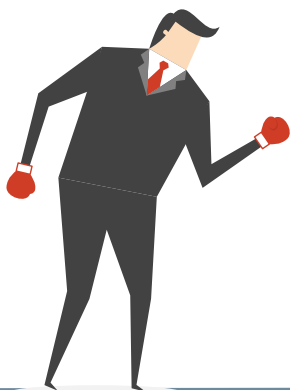
Aznap a nagyszüleim házában közel húztam egy széket nagymamámhoz, és leültem mellé. Könnyes szemmel olvastam fel neki a Jelenések 21. fejezetének elejét. Annyira elérzékenyültem, hogy alig tudtam befejezni.

„Hallottam, amint a trón felől egy hatalmas hang ezt mondta: Íme, az Isten sátra az emberekkel van, és velük lakozik, és azok az ő népei lesznek, és maga az Isten lesz velük; és szemükről minden könnyet letöröl, és halál nem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az elsők elmúltak”
(Jel 21,3–4).

Ez a mi hatalmas jövőnk. Krisztusban az öregedés csupán út a dicsőséghez. Erőtlen testünk erőben lesz feltámasztva Krisztus eljövetelkor (1Kor 15,43). Örökké a mi Urunkkal leszünk. Addig is, öregedésünk története Isten hűségéről tesz egyre több bizonyosságot, és az Ő elkötelezettségét mutatja szeretetében és gondoskodásában az övéi felé.

Fordította: Bagoly Anna
<https://www.desiringgod.org/articles/do-not-fear-growing-old-with-him>

Küzdeni akarás

Rod S. Mays

Mi a „normális”? Egy szótár úgy definiálja a normális szót, mint „egy adott típus vagy csoport szabványának vagy átlagának megfelelő; mentálisan vagy érzelmileg egészséges”. De mi a „mérték”? És mit jelent az? Nagyon gyorsan nyilvánvalóvá válik, hogy a normális viselkedés, a normális gondolkodás vagy a normális érzés meghatározása komoly kihívást jelenthet.

De mi a helyzet a keresztyén élettel? Leírja a Biblia, hogy mi a normális a hívők számára? Azt hiszem igen. Bár lehet, hogy nem szeretjük azt, amit olvasunk, úgy gondolom, hogy a Róma 7 és 8 csakis ilyen leírások.

Van, amikor szívesebben alkalmaznám a Róm 7,15-öt – „Mert magam sem értem, mit teszek. Mert nem azt teszem, amit akarok, hanem azt teszem, amit gyűlölök” – a teniszmeccsemre, mint a Krisztussal való járásomra. De ez a vers úgy tűnik a normális keresztyén életet mutatja be.

Ez egy olyan élet, amelyet nem jellemez sem a büntelen tökéletesség, sem a teljes kétségbeesés. Néha nevetünk, néha sírunk. Vannak békés pillanatok, amikor kis győzelmeket aratnak, és vannak olyan időszakok, amikor háborúk ostromolják az életünket.

Mi ennek a viszálynak a forrása? Isten törvénye? Nem! Pál három alkalommal kijelenti, hogy a törvény jó dolog (Róm 7,12.14.16). Én vagyok a konfliktus forrása? Az „én”, akire Pál utal az új ember Krisztusban, aki a jót szereti. Tehát nem az „én” (17. v.) akar vétkezni, hanem a bennünk lakozó bűn, amely nem azt teszi, amit az „én” tenni akar, hanem amit az „én” gyűlöl. Így a benne rejlő bűn a viszály forrása.

A Róm 7,14-ben Pál kijelenti: Én testi vagyok, kiszolgáltatva a bűnnek. Ez a helyzet minden keresztyén számára, mivel Pál hívőként ír. Csak az a keresztyén, aki ismeri Isten kegyelmét és törvényét, képes arra, hogy úgy tekintsen önmagára, ahogyan Pál tekintett önmagára – megtérve és mégis „a bűn alatt” (Róm, 7,15.18.22.24).

Emlékszel a régi kifogásra: „A gonosz készített arra, hogy megtegyem”? Nem, egyszerűen stimulálja azt, ami már ott van. A színpad készen áll a csatára. Soha nem fogunk motivációt találni arra, hogy magunkban és önmagunkban vállaljuk ezt a feladatot az evangélium munkája nélkül. Az evangélium teljesen rajtunk kívülről érkezik a szívünkbe, és vágyat ébreszt bennünk, hogy felvegyük a harcot az ellenséggel, amely el akar pusztítani minket.

Így külső és belső viszályok és konfliktusok is hatással vannak ránk. A test belülről szeretne elégedett lenni. Kívülről int a világ és a gonosz. De a Lélek is munkálkodik velünk, hogy Krisztus képmására szabjon minket. Így minél jobban növekedünk és engedelmesskedünk Isten Igéjének, annál többet küzdünk. Ez a normális keresztyén élet.

Ezért nevezi a Westminsteri Hitvallás a keresztyén életet „folyamatos és kibékíthetetlen háborúnak”. Polgárháború zajlik a test és a lélek között, amelyet szívünk legfelső fokán vívunk azért, hogy eldöntsék, ki fog ott végül uralkodni. Ez a két megszálló sereggel való megküzdés dilemmája, amely nehézségekhez vezet keresztyén tapasztalatunkban (Róm 7:15.18). Szerencsére a szemben álló seregek nem egyenlőek erőben, és az uralom kérdése már eldőlt.

A probléma abban rejlik, hogy éljünk azzal a döntéssel, – amikor a testünk, az ördög és a világ úgy tűnik nincs tudatában annak a győzelemnek – amit a Lélek már megszerezett.

Mind az elménket, mind a hajlamunkat befolyásolja veleszületett bűnösségünk. A gondolataimat érintik először: nem bízom Istenben. Jobban szeretem és élvezem a bűnömet, mint Krisztust.

John Owen ezt írta: „A világ összes hamis vallásának lelke és lényege az önerőtől való gyarlóság, amelyet az önfeltalálás módjai folytatnak az öngazság végéig.” A bűn aktív megöklése és a bűnből való megtérés a normális gyakorlat kell legyen, és a hívő közös jellemzője. Ez a következetes és szándékos elutasítása mindennek (filozófia, tevékenység vagy érzélem), ami elrabolja a szeretetünket Jézus iránt. Ez a folyamatos éberség a szem- és fülgát felé, amely elfordít mindent, ami versenyez Krisztussal az akaratomban és az érzelmeimben.

A gyarlóság azonban nem csupán a keresztyén élet állandóan negatív vagy korrekciós megközelítése. Pozitív, megelőző tartása is van, mivel folyamatosan azon dolgozunk, hogy a Lélek által kívántakra fordítsuk az elménket. Miután elménk megnyugodott, lelki táplálékunkhoz, a csatában való megerősödésünkhöz szükséges

kitenni magunkat a kegyelem eszközeinek. Ez a normális keresztyén élet.

De a normális keresztyén élet nem csupán a mesterlövész puskáját használja az elkövetés bűneinek feltárására. Nem pusztán új csatatervek kidolgozása, hogy életünkbe beépítsük azokat a tetteket, amelyeket kihagytunk. A normális keresztyén élethez hozzátartozik hajlamaink, külső viselkedésünk, keresztyén életünk „tónusa”. Kellemes tónusú, tetszetős anyagú az életünk? Ezt a hangot az önmegtagadó szívbeli hozzáállás adja meg otthon, a gyülekezetben és a picon. A lélekben folytatott harc célja a szeretet, az öröm, a béke, a türelem, a szelídség, a jóság, a hűség, a szelídség és az önuralom kellemes gyümölcse. Hogyan hozhat létre külső szépséget a harc zaja és fájdalma belülről? Mert alázatot szül. A csata nem engedi, hogy a kelletténél magasabba gondoljunk magunkról.

Ez a viszály ennek az életnek a szokásos tapasztalata. Pál egyhangúan felsóhajt vereségében: „Ó, én nyomorult ember!” (24. v.). Más hangon válaszol a kérdésre: „Ki szabadít meg engem e halálnak testéből?” kiáltással: „Hála az Istennek, a mi Urunk Jézus Krisztus!” (24–25. v.). Hogyan jut el Pál a vereségtől a győzelemig? Hogyan élhet kárhoztatás nélkül (Róm 8,1), amikor abban a biztos helyzetben látja magát, hogy több, mint győztes ebben

a kibékíthetetlen háborúban? Pál ismeri önmagát és ismeri Istent. Megérti bűnét, és tudja mit tett Isten. Jézus Krisztus munkája, az Ő feláldoztatása a bűneinkért (Róm 8,3), ami kielégíti Isten igazságosságát. Isten nem kímélte saját Fiát, hanem mindannyiunkért odaadta Őt (Róm 8,32).

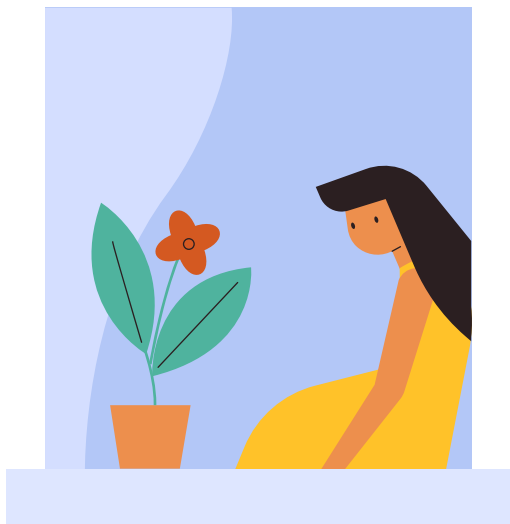
A normális keresztyén élet valójában egy kibékíthetetlen háború. De ha végül a győzelem eldőlt, miért nem élhetünk mindennapi győzelmet a bűn felett? Ez azért van, mert a testünk elesett, és nem vonul vissza anélkül, hogy legalább megkísérelné a kielégítést. Ugyanakkor a Lélek nem engedi, hogy kényelmesen kielégítsük vágyainkat. Tehát egy „normális” keresztyén a frontvonalon találja magát, és komolyan törekszik arra, hogy soha ne vonuljon vissza, és soha ne adjon át egyetlen hüvelyknyi meghódított terület sem az ellenségnek. Egy „normális” keresztyén erős és biztos akar maradni szilárd elhatározásában, mert meghalt és feltámadt Krisztussal, és a Szentlélek benne lakik. Egy „normális” keresztyén eleshet vagy megsebesülhet, de a lelke soha nem pusztul el a csatában. A „normális” keresztyénnek győzelmet ígérnek Krisztus, a mi győztesünk és királyunk által.

Fordította: Pál János

<https://tabletalkmagazine.com/article/2023/01/the-will-to-fight/>

Amikor az ellenség tehetetlen

Havasi Elza

2023 augusztusában egy váratlan fordulat történt az életünkben. Én és a férjem alig több, mint fél éve voltunk házasok. Ekkor már országunkban tartott a háború, de nekünk békességünk volt, és nem utolsó sorban terveink a jövőre tekintve. Imádságaink mindig kiterjedtek azokra a férfiakra is, akik veszélyben voltak a besorozástól, és hittel kértük az Urat, hogy minket is rejtessen el a háború veszélyeitől.

Ekkor persze még nem tudtuk, hogy az Úr milyen komolyan vette az imádságainkat, bár nem olyan módon mentett meg minket, ahogy azt mi elképzeltük. Mi ugyanis úgy gondoltuk, hogy minden nehézség és kellemetlenség elől kitérhetünk, ha erre megkérjük az Urat, de még véletlenül sem voltunk felkészülve arra a megpróbáltatásra, – és egyben csodálatos kegyelemre – amit Ő már meggyőződésem szerint jó előre kigondolt...

Húvös augusztusi nap volt. A férjem és én aznap nem voltunk együtt, én korán keltem, ugyanis gyerekeket vittem kirándulni, ő pedig aznapra tervezte egy fontos alkatrész megvásárlását, amire szükségünk volt, hogy meg lehessen szerelni az autónkat. Körülbelül 11 óra magasságában az egyik legkedvesebb barátnőm üzenetére lettem figyelmes, ami azonnali pulzusemelkedést váltott ki. Ezt írta: „Ne haragudj, hogy zavarok, de a gyülekezetből valaki írt, hogy imádkozzunk a férjedért, mert bevitték katonának...”, majd folytatta: „...én nagyon megijedtem, ez tényleg igaz?” Hogy válaszolhassak a kérdésére, és hogy megbizonyosodjak, hogy tévedés történt könnyes szemekkel elkezdtem tárcsázni a férjem telefonszámát. Többszöri próbálkozás után sem sikerült elérnem, így egy mély levegővételnyi szünetnyire apósomat próbáltam meg elérni, aki megnyugtatót, hogy semmi baj nem lesz, de valóban elvitték a férjemet a városi torborzó irodába, ám ő nyugodt hangon biztatott, hogy nem kell félnem, csak imádkozzak.

Nagyon igyekeztem, hogy hazaérjek, de először nem közös otthonunkba, hanem a férjem szüleinek házába siettem, ami nem volt messze a miénktől. Anyósom meleg öleléssel fogadott, elmondta, hogy ők tudtak beszélni a férjemmel, majd kis idő

elteltével nekem is sikerült elérnem őt. Mint kiderült, mikor először kerestem le volt merülve a telefonja, de Isten kegyelméből volt ott egy katona, aki elkérte a telefonját, hogy feltölthesse azt. Konkrét dolgokat nem hallottam tőle sem, de ő is folyamatosan mondogatta a telefonba azt a mondatot, amit aznap már mindenkitől hallhattam: „Nyugodj meg, nem lesz semmi baj.” Nos, ez a mondat nekem nem jelentett túl sok vigaszt, és ezt az anyósom is látta rajtam. Teljesen el voltam keseredve, és az özvegyeségem keserves forгатókönyve játszódtott le a fejemben újra, meg újra. Nagyon féltettem a férjemet – tudtam, hogy ha elviszik katonának, onnan nagy valószínűséggel nem tér haza. Sötét gondolataim ködjét az oszlatta el, mikor anyósom odajött hozzám, és a hitéből adódó bizakodó mosollyal az arcán ezt mondta nekem: „Gyere, menjünk imádkozni.” Ekkor elvonultunk, térden állva imádkoztunk, és hittel kértük az Urat, hogy minden úgy történjen a férjemmel, ahogy Ő akarja.

Közös otthonunkban várakoztam tovább. Egyszerre küzdöttem a hitemmel és a könnyeimmel. Több óra telt el, és én mindvégig az ablakon át figyeltem, hogy mikor jelenik meg a férjem, és mikor ölelhetem meg újra. Miközben az ablakon keresztül lankadatlanul figyeltem a mozgást, az utcánkban anyósom jelent meg

a házunk előtt. Vegyes érzéseim lettek, tudtam, hogy hírt hozott, csak azt nem tudtam, hogy milyen. Mielőtt ajtót nyitottam neki, próbáltam reménykedni, de őszintén megfordult a fejemben a legrosszabb: hogy elvitték, és sosem láthatom újra. Minden kétségem ellenére jó hírt hozott, és percekben belül megint együtt lehettünk. Ekkor elmesélte mi mindenben ment keresztül, hogy lett egy katonakönyve, holott sosem volt katona; hogy helyette írták alá az önkéntes bevonulást; hogy becsapták és további orvosi kivizsgálások helyett a katonai kiképzés helyszínére induló vonatra akarták feltenni, és persze azt is elmesélte, hogy miként sikerült ezeket elkerülnie, ám ennek pontos részleteit nem oszthatom meg írásban. A megdöbbenés és a sok legmagasabb fokát tapasztaltam meg miközben beszámolt arról a sok aljas és törvényellenes eseményről, amit át kellett élnie.

Bármennyire ütközött a törvénnyel mindaz, amit korrupt „honfitársaink” tettek, ezentúl nem lett volna biztonságos otthon maradnunk, így az Úr kegyelméből másnap már úton voltunk egy biztonságosabb jövő felé. Az, hogy ez megtörténhetett, rengeteg imádságnak, térden álló könyörgésnek és legfőként Isten szeretetének köszönhető. Ilyen eseményeket átélni keresztyénként sokkal másabb, úgymond reménnyel

telibb. Ezen a megtapasztaláson, két napig tartó aggodáson keresztül sok mindent tanított nekem az Úr, elsőként azt, hogy imáim meghallgatást nyernek Istennél és erőteljes eszköz az imádság a kezemben, ami által bocsánatot, gyógyulást és szabadulást lehet nyerni.

Megszabadított. Messze kerülünk az otthonunktól, igaz, de az új helyen is szárnyai alá vett minket az Úr. Gondoskodott arról, hogy legyen hol laknunk, legyen megélhetésünk, de a legnagyobb ajándékát mégis annak tekintem, hogy egy szeretetteljes, támogató, hívó testvéri közösségbe helyezett minket, lett gyülekezetünk és ezáltal továbbra is hallhatjuk az Ő szent szavát és átélhetjük az Ő mennyei szeretetét már itt a Földön is.

Szülőnek lenni a vég nélküli képernyőhasználat korában

Josh Squires

„Rakd el a telefont!”

Ha egy csendes megfigyelő lennél a családjában, akkor rendszeresen hallanád ezt a mondatot. A nyári időszakban pedig egyre rosszabbá válik a helyzet. Az iskolai rutin hiánya miatt az unalom telefonozásba torkollik.

Úgy érzem magam, mint egy elsőosztályú képmutató, amint cikket írok ebben a témában, bár nem mi vagyunk az egyedüliek, akik azzal küzdünk, hogy egyáltalán kézben tartsuk ezt a dolgot. Ez a téma újra és újra felüti a fejét a lelki tanácsadásokon, telefonbeszélgetésekben, üzenetekben és személyes beszélgetésekben a gyülekezetek termeiben.

Mit jelent helyesen nevelni egy gyereket a „most azonnal kérem” generációjában?

El kell-e teljesen vetnünk a technológiát, vagy van-e a képernyőhasználatnak egy pásztoroló lehetősége?

Az új „szomszéd”

Mindenki emlékszik a folytonos „unatkozom!” felkiáltásokra. Ugyanannyira a nyár állandó részei, mint a limonádé, a grillezések vagy a folyóparti kirándulások. Régebben bizony társadalmi rendszerek segítettek az unalom csillapításában. Szomszédoknak hívták őket.

A szomszédságok tele voltak kosárlabdázó, bicikliző gyerekekkel vagy bármi mást csinálókcal, így harcolva a rettegett unalommal. Persze nem volt egy tökéletes rendszer, de összehozott különböző korú és képességű gyerekeket, hogy egy közös ellenséggel harcoljanak.

Manapság azonban ezek a spontán játékok a szomszédságban teljesen eltűntek. Az eredmény, hogy a gyerekek szórakozási és játszási szükségégei – igen, egy gyerek számára ezek igenis szükségek – a szülőre

hárulnak, ahelyett, hogy a szomszéd-ságban oszlanának meg.

Végül a szülők vagy kiégnek, vagy elfogy a pénzük, szóval könnyű megoldásnak tűnik a gyereket a képernyő elé ültetni. Így a gyerekek egyszerre vannak lefoglalva és szórakoztatva is. Túl könnyű megoldásnak tűnik. És a szívünk nagyon szereti a könnyűt.

Étvágyunk a könnyű élvezetekre

Bármilyen szociológiai okai is vannak a megnövekedett médiaidő-nek, mindig egy szívbeli kérdés van a háttérben. A Példabeszédek 6-tól 26-ig tartó fejezetei tizennégy alkalommal foglalkoznak a „semmittevő”-vel. Valójában a lustaság a Példabeszédek egyik fő témája.

Az emberi szív annyi élvezetet akar, amennyit csak meg tud szerezni úgy, hogy minél kevesebbet kelljen tennie érte. Ezt az „örömszerzés elvének”

mondjuk. Amikor gyermekeink digi-tális eszközt vesznek a kezükbe, akkor az élvezet-elv azonnal életbe lép.

Ez számukra nagyon kifizetődő, mivel nem kell elvégezniük a másokkal való szocializálódás kemény munkáját, vagy megtanulni megosztani, kompromisszumot kötni (bárkivel vagy bármivel) és szabályok szerint működni. A „világuk” csak az övék és addig terjed, ameddig a Netflix vagy a YouTube el fogja őket repíteni. Ráadásul számunkra is kifizetődő, mivel nem kell tartanunk az állandó nyag-gatástól, a különböző programok ko-ordinálásának munkájától, vagy egy jól bejátszott szoba rendetlenségétől.

Beteg és bűnös világunk arra hív, hogy állandóan bűnös szívünk kedvében járjunk. De a jó hír az, hogy Jézus ereje képessé tesz arra, hogy uralkodjunk a könnyű örömszerzés iránti ét-vágyunkon (Zsid 12,1).

Célt a szórakozásban!

Fontos, hogy célt tűzzünk ki. Ha semmi ötleted sincs arra nézve, hogy milyen konkrét célt akarsz elérni a gyerekeid képernyő használatát illetően, akkor hihetetlenül nehéz lesz eldöntened, hogy valójában milyen is a helyes viszonyulás.

Furcsának tűnhet úgy beszélni a képernyőről, mint eszköz a pozitív jellemvonások kifejlesztésében, de majdnem minden cselekvésnek megvan az a képessége, hogy Isten dicsőségére legyen (Kol 3,17). A képernyőhasználat esetében a felelősségteljeség és az önuralom a célunk. Ez azt jelenti, hogyha a gyermekeimet a felelősségteljes és önuralommal bíró magatartásra akarom ösztönözni, akkor mind a megtekintett tartalomnak, mind a képernyő előtt töltött időtartamnak és az érzelmi kötődésüknek megfelelőnek kell lennie. Más szóval lehetséges úgy pásztorolni a gyermekeket, hogy megtanulják, hogy irányítói legyenek a saját szemüknek, „étvágyuknak” és szívüknek a digitális eszközök használatában.

Szemek (tartalom)

Ez a legnehezebb és valószínűleg az egyik legveszélyesebb oldala az azonnal reagáló okos eszközeinknek. Nagyon egyszerű egy telefont, tabletet vagy laptopot megragadni

és a ház bármely pontjára elvonulni vele. Így a gyerekek könnyen rábukhatnak, vagy rákereshetnek nem nekik való tartalmakra.

Jobban szeretem, ha a gyerekek olyankor néznek dolgokat a neten, amikor mások (felnőttek) is a közelükben vannak. Ez azt jelenti, hogy nem rejthetik el a tartalmat, és valószínűsíthetően sokkal kevésbé találják magukat a nem nekik való tartalmak óriási tengerében.

Azonban, még ezzel a biztonsági intézkedéssel is könnyen rossz irányba tévedhetnek. A legjobb, ha a gyerekek maguktól abbahagyják annak nézését és szólnak a felnőtteknek, ha valamilyen helytelen tartalom jelenik meg.

Következésképpen, mielőtt megengedném a gyermekemnek, hogy maga válassza ki, hogy mit néz, szükségesnek tartom, hogy tudja milyen a helyes és a helytelen tartalom.

Étvágy (idő)

Gyermekeim – és én is – egész nap tudnánk nézni valamit. De ez nem egészséges (Péld 13,4).

Bármilyenek legyenek is a határok, ha jól kommunikáljuk a korlátokat, az segítheti a gyermekeket, hogy egészséges szokásokat alakítsanak ki. Ha tudtukra adjuk, hogy reggel és este nem lehet vég nélkül számítógépezni, az segít nekik jól kezelni az idejüket és az étvágyukat. Meg kell törni a vég

nélküli láncolatot egy jól behatárolt képernyő előtti időkorláttal.

Utána pedig lehet valami mást csinálni: olvasni, játszani, házimunkát végezni, bámulni a plafont az ágyból – mit tudom én –, de a vég nélküli képernyőzés csak az étvágyuk növelésére ösztönzi a gyerekeket, és nem annak kontrollálására.

A szív (ragaszkodás)

Ki nem vágyott arra, hogy megnézz-e kedvenc sorozatának következő epizódját? De, amikor a gyermekek érzelmei elkezdnek egyre jobban kötődni a képernyőhöz, ideje visszább venni.

Ezekre a jelekre figyeljünk: túlérzékenység, ingerlékenység, alvási problémák, kínzó gondolatok (rög-eszmék), visszaesett érdeklődés más szórakozási tevékenységek iránt, étkezések kihagyása és megnövekedett kapcsolati nehézségek.

Te ismered a gyermeked. Ha személyiségfejlődésében visszaesést tapasztalsz, vagy például az önuralom, indulatkezelés területén visszamaradást észlelsz, akkor ideje a képernyőtől elvonni és kiküldeni a gyermekeket az udvarra.

Újra felfedezni a szórakozás lehetőségeit!

Végül is, bár a képernyőhasználat könnyen problémássá válhat, mégis

megvan annak a lehetősége, hogy általa megtanuljanak a gyerekek olyan alapvető dolgokat, mint a szemeik, az étvágyuk és a szívük irányítása.

Azonban mindez olyan szülőket feltételez, akik veszik a fáradságot, és idejüket nem sajnálva ugyanezt gyakorolják magukkal szemben is. Ha a pásztor segíteni akar egy gyermeknek irányítani a lelkét, akkor előbb tudnia kell a sajátját irányítani.

Hajlamosak vagyunk kiborulni ezen, de nem kéne! Az a tény, hogy hajlandó vagy elolvasni egy cikket ebben a témában, az már jó jel. Szeresd jól gyermekeidet! Próbálj példaképpé lenni számukra, valld be, amikor nem vagy az, és legyetek vidámak.

Mindazonáltal, amint egyre jobban szeretnénk Jézust és a gyermekeinket szeretni, muszáj vágnunk arra, hogy szembenézzünk az azonnal örömet adó szórakozás iránti függőségünkkel és a bármikor kéznél levő digitális eszközök használatának veszélyeivel.

Fordította: Karikó Melinda
<https://www.desiringgod.org/articles/parenting-in-the-age-of-binge-watching>

Segítenél?

Szólósi Ákos

*Minden időben szeret a barát,
de testvérré a nyomorúság idején válik.
(Péld 17,17)*

Nehéz feladatok előtt álló emberek biblikus magatartása

Mit teszel olyankor, amikor csak sodródsz a mindennapokban, teszed a dolgotat egyhangúan, de ha jobban belegondolsz, rájössz, hogy az előtted álló feladat túl nehéz? Megoldod egyedül? Nekifeszülsz és mégiscsak megcsinálod valahogyan? Imádkozol egyedül vagy kérsz imatámogatást?

A szükséget szenvedők sokszor csak elszenvedik a helyzetüket, arra várva, hogy valahogyan vége legyen. Előfordul, hogy egy imaközösség alkalmával megosztják a nehézséget, és esetleg megkérik a testvéreket, hogy imádkozzanak értük. A mottójuk mégis sok esetben csak az, hogy „az Úr és én” vagy „mindenre van erőm a Krisztusban, aki megerősít engem”

vagy „bízok az Úrban, hogy megsegít”. Ami alapvetően igaz és valamilyen szintig rendben is van, de barátaim! Az Úr azért helyezett gyülekezetbe, többek közt azért hozta létre a látható egyházat, hogy egymás segítségére lehessünk és hordozzuk egymás terheit. Nagyon fontos imatámogatás kérni, és imádkozni egymásért, de az imádság mellett ne felejtünk el fizikálisan is segíteni.

Azonban nemegyszer a szükségekre spontán, véletlenül derül fény, például egy beszélgetés során. Vajon ilyen a jellemük ezeknek a szükségleteknek? Vagy ránk jellemző inkább, hogy nehezen kérünk segítséget? Esetleg nehezen fogadjuk el a felajánlott segítségnyújtást? Ha szívesen vennénk mások segítségét, könnyűvé és hálataltté tehetnénk a szolgálatukat.

Milyen irányba kell változnia a gondolkodásunknak?

A problémák gyökerét/okát az elbukásban kell keresni, de a probléma nem csak annyi, hogy Istentől elszakadtunk, hanem elszakadtunk az embertársainktól is, és a környezetünkötől is (a teremtett világgal való egészséges kapcsolatunk is romlottá vált), sőt önmagunkkal sem vagyunk teljesen rendben.

Ha korábban megkérdeztek volna, hogy minek kell helyreállnia valakiben ahhoz, hogy segítséget merjen kérni egy konkrét helyzetben, körülbelül csak annyit mondtam volna, hogy ha valaki nem akar segítséget kérni, amikor fontos lenne, akkor valószínűleg az Istennel való kapcsolatával van gond, Istennek kellene visszakérülnie élete középpontjába. Igen, ez igaz. Mégis, meglepő perspektívát hozott be a Keskeny Út előző számában említett könyv írója a gondolataimba.

„[N]égy kapcsolat az építőelem minden emberi cselekvésnek. Az elbukás hatása megnyilvánul a gazdasági, társadalmi, vallási, politikai rendszerekben, amit az emberek létrehoztak a történelem folyamán... A rendszerek romlottak, viszszatükrözve az emberek megromlott kapcsolatait... Krisztus mégis egyben tart mindent

és fenntart mindent hatalmas szavával. Habár a jó teremtés (egyének és rendszerek) mélyen eltorzult, mégis látható alapvető jósága is. A virágok szépek. A kisbabák mosolya felvidítja azokat, akik látják. Az emberek gyakran kedvesek egymáshoz. A kormány utakat épít. A cégek rendszerint kifizetik az alkalmazottaikat. Egyének és közösségek továbbra is felmutatnak istenadta ajándékokat/adottságokat. Ha a szegénység a kapcsolatok töredezettségében gyökereszik, akkor kik a szegények? A bukás természete miatt mindannyian szegények vagyunk abban az értelemben, hogy nem tapasztaljuk meg ezt a négy kapcsolatot úgy, ahogy Isten eredetileg tervezte, szerette volna. Minden emberi lény szenved a lelki intimitás hiányától, a közösség hiányától, a gondoskodás/gazdálkodás hiányától, a lét szegénységétől. Szegények vagyunk ezeken a területeken. Képtelenek vagyunk annak lenni, aminek Isten teremtett, és megtapasztalni az örömet az azt a teljességét, amire Isten tervezett ezekben a kapcsolatokban.”¹

1. Steve Corbett and Brian Fikkert: When helping hurts 58. o.

Felvetődik a kérdés, hogy hogyan térjünk vissza az eredeti teremtett állapotunkhoz? Milyen irányban kellene megváltoznunk? A négy fő területen lenne szükség változtatásra: Istennel, embertársunkkal, magunkkal és a természettel való kapcsolatban. Vajon van-e elég erő ebben a gondolatmenetben? Hiszem, hogy igen. Tehát, alapvetően vissza kellene állítani az eredeti állapothoz álló legközelebbi állapotot. Ez pedig a megszentelődés folyamata. Meglehet, ilyen formában még sohasem gondoltunk rá.

Íme, egy pár gondolat arról, hogy mi történhetne, ha változnánk.

1 Istennel való kapcsolat

Kérdezzük meg magunktól, hogy elfogadjuk-e a nehézséget, amit Isten megengedett? Bele tudunk-e simulni annak valóságába, hogy Isten azt szeretné, hogy segítséget kérjünk? Vagy lázadunk és bezárkózunk? A hitetlenségünk megfoszt attól, amit megtehetnénk, illetve amit meg kellene tennünk. A hitetlenségünk megfoszt a megoldástól. Legyünk hívők!

2 Önmagunkkal való kapcsolat

Rendeznünk kellene önértékelési gondjainkat. Megalázkodnánk és bevállalnánk, hogy kiderüljön, hogy nem vagyunk tökéletesek,

hanem törékenyek. Milyen képet akarunk mutatni magunkról? Nyugodtan lehetünk őszinték.

3 Embertársainkkal való kapcsolat

Nem félnénk másoktól. Nem félnénk attól, hogy meglátják gyengeségünket, rászorultságunkat. Nem félnénk, hogy csalódunk a segítőkben. Irreális elvárásainkból lentebb adnánk, mivel nem csak mi, de a segítők sem tökéletesek. Ha lenne olyan a gyülekezetben, akit szívesen beavatnánk bizalmas dolgainkba, azt jelentené, hogy más is gyakorolhatná felénk a szolgálatot.

4 Környezetünkkel való kapcsolat

Helyesen uralkodhatnánk a teremtett világon. Agilisak lennénk, a problémák élére állnánk. Ha a megoldáshoz segítségre szorulunk, akkor élnénk vele. Nem halogatnánk a segítségkérést. Nem bagatellizálnánk el a problémákat. Isten józan irányításra teremtett.

Merjük az Úr által rendelt eszközöket használni: embereket, testvéreket felhívni, hogy „tudnál segíteni?”

Harc az elmédért

László Judit

A lelki harcokkal kapcsolatban mindig eszembe jut egy személyes történetem.

A harmadik gyermekem születését megelőzően, mivel a kezdeti fájások megszűntek, türelmesen várnom kellett, amíg újra megjelentek és kelően felerősödtek. Pontosan egy hét múlva érkezett el az idő. A kórházi bentlét alatt nemcsak testileg pihentem, hanem lelkileg is felkészülhettem a nagy eseményre.

Isten tervében benne volt az is, hogy ez idő alatt elolvassam John Bunyan: *A szent háború* című művét. Talán senki sem gondolt volna egy ilyen könyvre, éppen a szülés előtt, de bizonyos vagyok benne, hogy jó választás volt, mert nagy hatással volt rám, hiszen a lelki harcok a keresztyén élet minden időszakában jelen vannak.

A könyv az ember lelkéért folyó örök küzdelem témáját tárja elénk.

Az „Emberlélek” városát Diabolos, az ördög kerítette hatalmába hazugsággal és ravaszsággal, majd Immánuel, a Fiú foglalja vissza. Az ördög híveinek ösztönzésére azonban újból lázadás tör ki, de végül a Fiú győzedelmesen visszatér.

Sokat gondolkodtam akkor az allegorikus képeken, melyek az emberi lélek mélységeit mutatták be. A lelki hadviselés a személyiségünk legfelsőbb fellegvárában folyik, melyet szívnek szoktunk nevezni. *„Értelemmel felfoghatatlan, – írja Bunyan – hogy a szívben benne van a szeretet és a gyűlölet, a félelem és a biztonság, a béke és a rettegés, az öröm és a kétségbeesés – és ezek mind cselekvésre indító érzelmek és erők.”*

Talán sokszor feltesszük azt a kérdést, hogy: *„Miért olyan nehéz megtalálni a lelki békénket?”*

Azért, mert háborús övezetben élünk, és a nap huszonnégy órájában dúl a harc körülöttünk, soha nincs tűzszünet, nem lehet lazítani vagy kényelembe zuhanni. Az ellenség, bár legyőzött, továbbra is próbálkozik, hogy tüzes nyilaival hitünk páncélját gyengítse. Ez a láthatatlan lelki hadviselés elsősorban az elménkért folyik. Mivel a bűn elleni harc mindig itt kezdődik, stratégiai fontosságú, hogy megőrizzük, erősítsük és megújítsuk elménket.

Ezt a mentális harcot támasztja alá a 2Kor 10,3–5 igeszakasz:

„Mert noha testben élünk, de nem test szerint vitézkedünk. Mert a mi vitézkedésünk fegyverei nem testiek, hanem erősek az Istennek, erősségek lerontására. Lerontván okoskodásokat és minden magaslatot, amely Isten ismerete ellen emeltett, és foglyul ejtván minden gondolatot, hogy engedelmeskedjék a Krisztusnak.”

A csata kimenetele tehát a gondolatainkban dől el, de vajon hogyan tudjuk rábírní arra, hogy az igazság mellett tartsunk ki? Az Ige alapján tudjuk, hogy a bűn miatt az elménk is romlott, megtévesztett, tompa, gonosz, és nem bízhatunk meg teljesen a saját gondolatainkban sem. Bámulatosan tudunk önmagunknak is hazudni, és gyakran becsapnak az érzelmeink. A diagnózist a Jer 17,9 így fogalmazza meg:

„Csalárdabb a szív minden-nél, és gonosz az, kicsoda ismerhetné azt.”

A hazugság atyja, ha rávesz, hogy elhiggyünk egy hazugságot, akkor el tudja érni azt is, hogy vétkezzünk. Ahhoz, hogy a csapdáját elkerüljük, az elménket és a szívünket őriznünk

és óvnunk kell a hiábavaló és értéktelen szeméttől (Zsolt 101,3). Ugyanakkor az önvizsgálat és az isteni „átvilágítás” próbáját is kérnünk kell Dávidhoz hasonlóan (Zsolt 139,23).

Az elménk védelmében nagyszerű alapelvet fogalmaz meg a Fil 4,8, melyet érdemes megtanulnunk és gyakorolnunk:

„Továbbá, testvéreim, azokról gondolkozzatok, amik igazak, amik tisztességesek, amik igazságosak, amik tiszták, amik szeretetreméltók, amik jó hírűek, ha van valami érényes, és ha van valami dicséretes.”

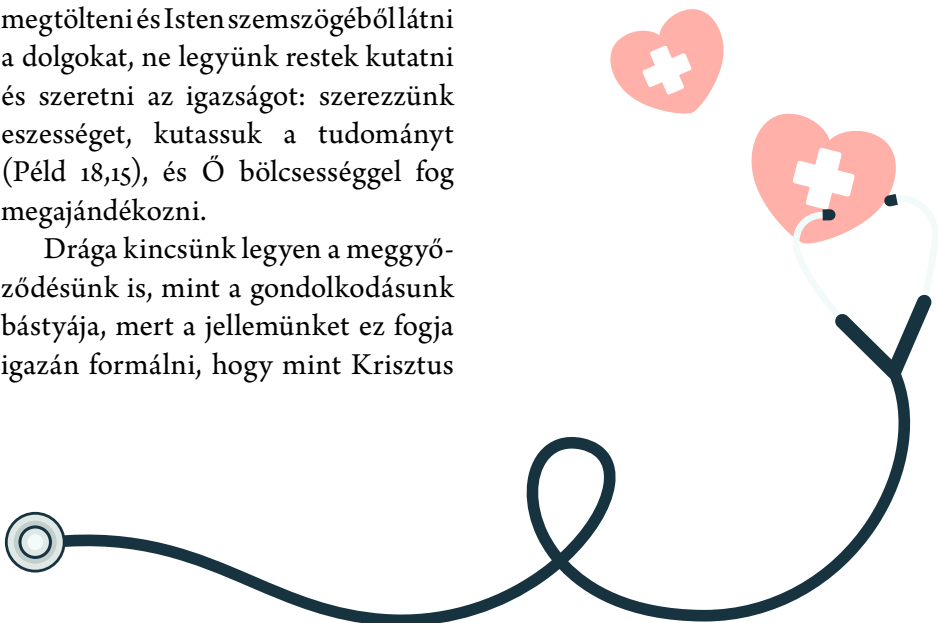
Ha szeretnénk az elménket értékes, igaz és egészséges gondolatokkal megtölteni és Isten szemszögéből látni a dolgokat, ne legyünk restek kutatni és szeretni az igazságot: szerezzünk eszességet, kutassuk a tudományt (Péld 18,15), és Ő bölcsességgel fog megajándékozni.

Drága kincsünk legyen a meggyőződésünk is, mint a gondolkodásunk bástyája, mert a jellemünket ez fogja igazán formálni, hogy mint Krisztus

„jó vitézei” harcoljunk a hit védelmében.

Az ő seregében rend, fegyelem, engedelmesség és hűség uralkodik. Éberségre, józanságra, eltökéltségre van szükségünk, hogy mindvégig ellenálljunk és győzedelmes életet éljünk Urunk dicsőségére. Pál apostolnak a 2Tim 2,4 verse, amit Jim Elliot is gyakran idézett rövid, de annál gyümölcsözőbb szolgálata során, összefoglalja azt, ami számunkra is irányt és védelmet adhat a mindennapi harcok között:

„Egy harcos sem elegendik bele az élet dolgaiba, hogy megnyerje annak tetszését, aki őt harcosává fogadta.”

Időutazás Ausztráliában

Mihályi Éva

*„Emlékezz meg az egész útról, amelyen hordozott az ÚR, a te Istened immár negyven esztendeig a pusztában, hogy megsanyargasson és megpróbáljon téged, hogy nyilvánvaló legyen, mi van a szívedben: vajon megtartod-e parancsolatait, vagy sem?”
(5Móz 8,2)*

Miért érdekelne bennünket a világ túlsó oldalán fekvő ausztrál keresztyén egyház története? Hisz ott minden olyan más. Mi újat mondhat, mire taníthat bennünket, magyarokat, a sok nemzetség olvasztótégelyéből származó „gazdag új világi” egyház?

Ebben az írásban ki szeretném emelni az Ausztráliai Presbiteriánus Egyház (Presbyterian Church of Australia) megalakulása előtti időket, amely gazdag volt a lelkészek és hívők küzdelmeivel, és az Úrban való győzelmeikkel.

Teszem ezt azzal a reménnyel, hogy felsorolva a történelmi tényeket, az olvasót felfedezőútra vigyem

el Ausztráliába a betelepítés első éveibe, ahol párhuzamban a megpróbáltatásokkal az Úr Isten munkáját, megtartását és áldásait szeretném röviden bemutatni, mindezt Isten dicsőségére.

Ugyanakkor másik célom ezzel az írással az, hogy a történetek olvasásakor az evangélium terjesztésének fontosságátartsuk szem előtt: „... tegyetek tanítványokká minden népeket” (Mt 28,19).

Ausztrália csak egy fegyenctelep, a sötétség kontinense maradt volna, ha lelkészek, misszionáriusok és hívő testvérek nem veszik komolyan Jézus szavait és nem viszik a világosság evangéliumát e földre. Az Ige arra tanít, hogy minden keresztyén feladata Isten országának építése, akár távoli tájakon vagy hazai környezetben a missziós munka támogatásával, de legfőképp hitünk megosztásával bárhol is vagyunk.

Hálát adok az Úrnak, hogy férjem és én is misszionáriusok életében láthattuk meg először Isten szeretetét, majd egy ausztrál gyülekezetben elfogadhattuk az ingyen

kínált bűnbocsánatot és a Szentlélek ajándékát az Úr Jézus által.

Előzmények

Mikor került fel Ausztrália a világtérképre? James Cook 1770-ben érte el Új-Dél-Wales déli partját, és észak felé hajózott, feltérképezve Ausztrália keleti partvonalát. 1770. augusztus 22-én Ausztrália Nagy-Britannia birtokába került.

1788 januárjában érkezett meg az első flotta, és Arthur Phillip felvonta Nagy-Britannia uniós zászlaját Sydney Cove-ban, egy kis öbölben, a mai Sydney kikötőjének déli partján, ahol nem-sokára büntetőkolóniát alapítottak.

Az első sydney-i település körülbelül 850 elítéltből és tengerészgyalogos őreikből, tisztjeikből állt Arthur Phillip kormányzó vezetésével.

Ez az egyháztörténeti szempontból fontos periódus több könyvben is szerepel, de kevesen ismerik, még Ausztráliában is.

Keresztyén kezdetek

Az 1700-as évek végén Richard Johnson lelkész elhagyta otthonát Nagy-Britanniában, hogy egy 8 hónapon át tartó hajóút után Ausztráliában fegyencek és katonák, a bennszülöttek és telepesek között hirdesse az Igét, az örök élet jó hírét.

Richard Johnson, a 32 éves, Cambridge-ben végzett metodista lelkész naplója és levelei élethű képet adnak 1788-ban kezdődő munkásságáról, az akkor még kis településként említett Sydneyben. Ő volt az első, és sok évig az egyetlen Új-Dél-Wales-be kinevezett lelkész.

Kiküldői nem szabták meg, hogy milyen szolgálatot végezzen, de végül is a fegyencek lelkésze lett: 568 férfié, 191 nőé, akikhez 13 gyermek is tartozott.

Ugyanakkor Johnson felelősséget érzett a négy tengerészosztag katonái és a kormányzó, Arthur Phillip kapitány iránt is.

Phillip kormányzó, aki egy anglikán gyülekezetben nőtt fel, nem lelkesedett az újjászületett metodista lelkészért, de azért nyilvános istentiszteletet rendelt el 1788. február 3-ára, ahol mindenkinek meg kellett jelennie. A helyszín egy kikötő közeli nagy fa alatti hely volt, ahol Johnson a Zsolt 116,12–13-ból prédikált: „Mivel fizessenek az Úrnak minden hozám való jótéteményéért? Főlemelem a szabadulásért való poharat, és az Úr nevét hívom segítségül.”

Ausztrália első istentiszteletén több, mint ezer lélek vett részt. Az istentiszteleten résztvevő Ralph Clark hadnagy ezt mondta: „Nagyon jó prédikációt hallottunk... az elítéltek viselkedése szabályos és figyelmes volt.”

Bár Phillip kormányzó is elégedett volt a prédikációval, nemsokára arra utasította Johnstont, hogy inkább az erkölcsi nevelésre fordítson nagyobb hangsúlyt.

Semmi nem utal arra, hogy ennek a lelkész eleget tett volna, mert úgy vélte, hogy a Krisztusba vetett üdvözítő hitnek meg kell előznie a keresztyén gyakorlatot, és mert a hit gyümölcse lesz majd az erkölcsös élet. Johnson könyvében világos képet ad arról, hogyan közelítette meg hallgatóit: „Nem úgy szólítalak titeket, mint egyháziakat vagy másként gondolkodókat, római katolikusokat vagy protestánsokat, mint zsidókat vagy pogányokat... hanem mint halandókhöz és mégis halhatatlanokhoz szólok hozzátok. Az evangélium megbocsátást ígér a bűnösöknek, gyógyulást a betegeknek, reménységet a nyomorultaknak, sőt, életet a halottaknak.”¹

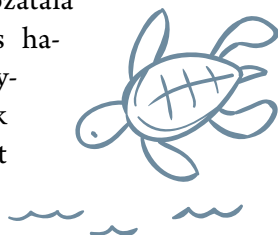
Ez a könyv az Ausztráliában írt keresztyén irodalom első könyve, amelyet John Newton szerkesztett és Angliában adtak ki.

1788 novemberében a Johnson-féle „gyülekezet” határait kiterjesztették

1. https://acl.asn.au/old/Richard_Johnson/Richard_Johnson_address.pdf?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAR2Rs1TJ4gt6ulWAPqXDAnLvIzg953ikNy7B23UlFbzYU2DUtmqwed7QMjg_aem___xy6us2fJ3y5zc7h6Tj80w
(Hozzáférés dátuma: 2024.07.09.)

Parramatta, vagy a kerület eredeti nevén „Rózsadomb” településig. Ide eleinte havonta, majd kéthetente látogatott el. Az 1790-es években szerzett egy lovat és a tizennégy mérföldet Parramatta-ig lovon tette meg, és itt ígét hirdetett, majd a Toongabbie-ben levő fegyenctelep elítélteinek is.

Richard Johnson lelkész nehézségei jelentősen megnövekedtek Phillip kormányzó 1792. decemberi távozása után. Az úgynevezett második flotta 1790 júniusában érkezett meg, és az általa szállított 1017 elítélt negyede a tengeren halt meg. Ez a flotta új börtönöröket is hozott, egy ezredet, amelynek nagyrészt semmirekellő tisztjei voltak, és akiket a gyarmaton neveltek szolgálatra az új-dél-wales-i hadtest részére. Egy Skóciából később érkező lelkész, John Dunmore Lang, a kolónia legbefolyásosabb egyénisége szerint „az új-dél-wales-i hadtest megalakítása úgy erkölcsi, mind politikai értelemben a legmeggondolatlanabb és legszerencsétlenebb intézkedés volt, amelyet a brit kormány meghozhatott.” E hadtest egyes tisztjeinek nyomására 1792-ben megkezdődött a rum és más szesz italok behozatala (Bengáliából), és hamarosan Sydneyben italboltok létesültek, ezért

az elítélteket is itallal fizették munkájukért.

Mielőtt 1809-ben hazarendelték őket, az új-Dél-Walesi hadtest romlott erkölcsű tisztjei nagy károkat okoztak úgy a telepeseknek és a fegyenceknek, mint a bennszülött őslakosoknak.

Phillip kormányzó távozása után, és amíg több, mint két és fél évvel később új kormányzó nem érkezett, az új-dél-wales-i hadtest parancsnokai uralták a gyarmatot. Grose őrnagy állandóan szemben állt a Johnson által végzett lelki munkával: lehetlenné tette a Johnson istentisztelein való részvételt. Emiatt Sydney-ben és Parramatta-ban is – bár mindkettőben 1200-1500 fős lakosság élt – gyakran húsz és csak ritkán száz fölötti hallgatóságnak prédikált.

Mivel a kormányzat egyik helyen sem biztosított templomot, Grose bosszúságára Johnson 1793-ban segítőivel maga épített egyet Sydney-ben, amit 1798. október 1-jén rosszindulattal leégettek. (Csak 1809-ben lett kész egy másik templomépület Sydneyben (St. Phillip's))

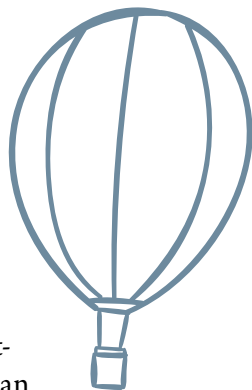
Ugyanakkor a lelkész bevezetett egy második istentiszteletet minden második vasárnapra, amikor ő maga is Sydneyben tartózkodott. Grose főhadnagy megtiltotta azt, és ráadásul reggel 6 órára rendelte az első istentiszteletet (amelyen ő soha nem vett részt), és alkalmanként a katonákat is

kivezényelte a prédikáció közepén.

Ezen a mélyponton, amikor Johnson szavaival élve szinte az összes erkölcsöt, sőt a tisztességet is száműzték a gyarmatról, 1794 márciusában bátorítására megérkezett egy hasonló gondolkodású segítő, a yorkshire-i Samuel Marden személyében, aki átvette a munkát Parramatta-ban.

Ugyanilyen jelentős hatással volt a második kormányzó, John Hunter kapitány érkezése 1795 szeptemberében. Hunter skót presbiteriánus volt, és rokonszenvezett Johnson evangéliumi elveivel. A későbbiekben egyesek úgy vélték, ha az új kormányzó jó befolyását nem rontotta volna az új-dél-wales-i hadtest tisztjeinek erkölcstelen hatalma, akkor a gyarmat Hunter igazgatása alatt nagymértékben virágzott volna.

Johnson 17 évig volt az általa alapított gyülekezetek vezetője (rector of parishes), ahol hűségesen prédikálta a megfeszített Krisztust. Felelősségének érezte, hogy mindenkinek hirdesse az Igét, mindenkiért imádkozzon és mindenkit tanítson. Kevés emberre hárult ennél nehezebb feladat. Munkáját

Isten gazdag áldása követte – de csak évekkél távozása után.

Így vette kezdetét Ausztráliában, a bűnnel fertőzött gyarmat talaján a keresztyén élet, amiből később az Ausztráliai Presbiteriánus Egyház is származott. Ez a rövid összefoglaló azt a létfontosságú keresztyén értékrendet tartalmazza, amit Richard Johnson lelkész életében láthattunk, és amit oly nagy áldozatok árán fektetett le az új ausztrál társadalomban. A fentiekben e küzdelmes kezdetnek alig pár mozzanatát láthatjuk. Egy következő írásban személyesebben szólaltatom meg Johnson lelkészt, naplójából és leveleiből tallózva és összefoglalva saját és családja életét, harcait.

Így alakult meg Isten kegyelméből és akaratából a mai „gazdag ausztrál” keresztyén egyház... Gazdagsága nem az épületeiben vagy tőkéjében rejlik, ahogyan sokan vélik, hanem abban, hogy sok értéket, lelki befektetést, kincset kapott úttörő lelkészek-től, misszionáriusoktól, hívő telepe-sektől a kezdeti időszaktól napjainkig. Az ausztrál egyház ezen egyedi értékeit az teszi sokkal értékesebbé, hogy kincsestára nyitott ajtókkal rendelkezik a világ felé: misszionáriusai a legeldugottabb helyeken is terjesztik az evangélium jó hírét, ugyanúgy, mint Richard Johnson lelkész és utána so-kan mások tették Ausztráliában.

Megbocsátás bűnbánaton keresztül

Illés Eszter

Hányszor fordul elő, hogy fel-dúlt, haragvó szívünk indulataival beszennyezzük Istenünk három-szor szent nevét? Nem akarunk, nem tudunk megbocsátani. Jól esik háborogni a magunk igazában. Vagy úgy érezzük elfogy az erőnk, hogy megbocsássunk, elengedjünk.

Számomra ilyen érzések köze-pette a *Könyörgünk most* ének sorai által Isten felnyitja szemem: nekem is megbocsátásra van szükségem.

„Ha elfogy az erőnk, hogy el-engedjük, ha elfogy a hitünk, hogy újrakezdjük. Haragtól izzó szíveinknek új esély: a keresztfán kicsorduló drága szent vér, ez a megbocsájtó szeretet, ami elsöpör minden szemetet. Tisztítsd meg, Jé-zus, népedet!”

Nagyon jól bemutatja a szívem állapotát, ahol a sok csalódás, vád és seb eltakarja azt a csodálatos arcot, aki nekem megbocsátott **MIN-DENT!**

A Zámír projekt *Elázott* albu-mában található az ének, ajánlom az album többi énekével együtt. Kívánom melegítse fel a ti szíveteket is!

LELKI *legeltetés*

VIII.

Keresztúri Bíró Pál*

Várad, 1645

A 17. századi erdélyi fejedelem udvarában tudták, hogy mit jelent a harc, a küzdelem. A politikai helyzet Erdélyben soha nem volt egyszerű. A Habsburgok és a törökök között egyensúlyozott Erdély. Ehhez hozzájött a protestáns-katolikus ellentét és mindaz a háborús ellentét, amely jelen újságunk egyháztörténelemmel foglalkozó cikkében olvasható. És ekkor Medgyesi Pál II. Rákóczi György fejedelem udvari lelkésze ebben a prédikációban a harcról beszél. Ez a harc viszont lelki harc. Úgy beszél a lelki harcról az Ige alapján, hogy teljes mértékben figyelembe veszi a hallgatóságát, a fejedelmet és a nemességet, akik státuszukat tekintve „szerencsések”, de ez az állapot is jelent egyfajta veszélyt a lelki életükre nézve. Hogyan harcolhatnak ebben a „szerencsés” állapotban? Medgyesi igen nagy bibliaismeretről tesz bizonyosságot, hiszen majd minden pontja a prédikációnak igei utalással van ellátva. Ezek az igei fogódzók segítenek az elmélkedésben és a prédikáció üzenetében való elmélyülésben.

Tamás Sándor

*Keresztúri Bíró Pál (1594–1655) II. Rákóczi György udvari lelkésze.

„Még ha a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek a gonosztól, mert te velem vagy...”

Zsolt 23,4

Ez az igevers két dologról beszél:

1 Dávid király nagy lelki bátorságáról, amikor azt mondja: „Még ha a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek...”

2 Annak oka: „Mert Te velem vagy...”

Összefoglalva:

Mit ért a „halál völgyének árnyékán”? Ezalatt mindenféle halálos veszedelmet ért.

Mit ért azalatt, hogy „Mert te én velem vagy”? Ezzel azt mondja, hogy Istenem Te velem vagy, engem legeltetsz, őrzöl, oltalmazol mindenféle veszedelemtől.

Tanítás

Akiket Isten legeltet, azoknak semmi halálos veszedelem nem árthat. Azt kérdezi Dávid önmagára nézve: De vajon miért bocsátja Isten az ő kedveltjére a veszedelmeket?

1. Azért, hogy megtanulják a békességes türelést, szenvedést, és áltál Isten mennyei boldogságának szép ígéretét elvegyék (Zsid 10,36).

2. Azért, hogy naponta tanulják a lelki harcot, és áltál győzedelmesen vegyék el amaz igazságnak koronáját, melyet Isten a győzteseknek ígér (2Tim 4,7).

3. Azért, mert ezek által – mintegy szórólapát által – elválasztja Isten őket a világnak fiai közül (Jn 15,19).

4. Azért, mert Isten ez által a három veszedelem által addig hányatztatja az övéit, hogy e hitvány világot megutáltatja velük, miként Jónás mondja: „Most azért Uram, vedd el, kérlek, az én lelkemet én tőlem, mert jobb meghalnom, mintsem élnem!” (Jón 4,3).

5. Mert Isten ez által a három veszedelem által szokta a gyermekeit arra a jóra vinni, amelyet adni akar nekik. Mi által vitte Józsefet arra a nagy földi méltóságra? (1Móz 41). A békességes türés által és az ő testvéreinek halálos igyekezete által. Mi által vitte Dávidot olyan királyi méltóságra? A békességes türés által az ellenségeivel való sok harc által. Mi által vitte Pált arra a nagy kívánságra: „Kívánok meghalni és Krisztussal együtt lenni...” (Fil 1,23)? A békességes türés és a sok harc által, melyeket szomorú örömmel beszélt el. Igaz hát a tanúság.

Mi a haszna mindennek?

Arra oktat, hogy bár semmi halálos veszedelem nem árthat, de azért

méltó, hogy azok ellen megerősítsék magatokat, hogy annál inkább ne árthassanak. Hogy magatokat megerősíthessétek, azt kell megértenetek, hogy három rendbéli veszedelem van ellenetek.

1. A testi veszedelmek;
2. A lelki veszedelmek;
3. E világi szerencsénk veszedelmei.

A test veszedelmei a következők:

1. Amikor a tested megbetegszik;
2. Amikor gyermekedet látod betegen, mint Dávid is (2Sám 12,15);
3. Amikor testedben valamilyen fogatkozás, csonkaság, bénaság van (2Sám 9);
4. Amikor valamilyen erőszak miatt megsebesedik vagy megtöretik a tested (1Kir 22).

A lélek veszedelmei a következők:

1. Amikor bár Istennek ajánlod életedet, hogy szentül élsz, de meghidegülsz, miképpen Krisztus fedte az efezusi gyülekezet angyalának hidegségét. „De az a mondásom el- lened, hogy az első szeretetedet el- hagyta” (Jel 2,4);
2. Amikor vétkezel és sok ideig nem tartasz bűnbánatot, miként Dávid tette. Ez nagy veszedelme a léleknek (2Sám 12);

3. Mikor Isten a Sátán kezébe enged, hogy megrostáljon téged. Nagy veszedelme ez is a léleknek, mert esetleg meggyőzetnél mint Júdás, vagy hitetlenségbe esnél, mint Tamás.

E világi szerencséknek veszedelmei ezek:

1. Mikor némelyek ugyan felesküsznek veszedelmedre, miként Pál ellen amikor negyvenen esküdtek ellene, hogy megöljék (ApCsel 23);
2. Mikor ok nélkül vermet ásnak neked;
3. Mikor némelyek rájönnek, hogy Isten téged náluknál feljebb akar emelni, és ezért akadályoznak téged (Jn 11,47–48);
4. Mikor az igyekszik romlásodra, akiben leginkább bíztál, miként Absolon Dávid veszedelmére igyekezett (2Sám 15);
5. Mikor méltatlan szitkokat, fenyegetéseket, bosszantásokat hallasz, miként Dávid Sémeitől (2Sám 16,7). Ezek mind halálos veszedelmei az embereknek, de akiket Isten legeltet, mindezek nem árthatnak azoknak. Így megértvén a veszedelmeket, erősítsük meg magunkat azok ellen.

I. A testi betegség veszélye ellen ezt cselekedd:

1. Amíg egészséges vagy, ne gondold, hogy sokáig késlekedik Isten azzal, hogy betegséget adjon. Úgy gondolj a betegséget adó Istenre, mintha már előtted állna. Ne legyél olyan, mint az a szolga, aki azt mondta: „Halogatja még az én uram a hazajövetelt” (Mt 24,48). Ha így gondolkodsz, akkor négyféleképpen is vétebbe ejted magadat:

1.1. Amikor valakit nehéz betegségben látsz, nem szánakozol rajta, ahogyan a lévita sem szánakozott (Lk 10,32);

1.2. Amikor Isten valamilyen tesztében megnyomorodott embert szemed elé fordít, még csak egy morzsával sem segíted őt, miként a gazdag ember (Lk 16,19);

1.3. Amikor látsz egy beteget, arra gondolsz, biztos a bűnei miatt büntette meg Isten, miként Jób felől gondolkodtak a barátai (Jób 4,7);

1.4. Amikor betegségében valami szent dolgot ígérsz meg Istennek, amelyet később, ha Isten meggyógyít, nem cselekszel meg, mint a Fáraó (2Móz 9,27).

2. Amikor így cselekesztek, olyan ez Isten előtt, mintha azt gondolnátok, hogy sokáig nem hozza rám Isten a betegséget. Ha ezek benned vannak a következő orvosságot ajánlom:

2.1. Ha beteget látsz, légy irgalmas, miképpen a te mennyei Atyád is irgalmas, és szánakozz rajta (Lk 6,36);

2.2. Ne csak szánakozz rajta, hanem próbáld meg enyhíteni a nyavalyáját a samaritanussal együtt mindent megcselekedve (Lk 10,33);

2.3. Akárkit látsz is, hogy nehéz nyavalyában gyötrődik, ne kárhoztasd őt, hogy Isten méltán büntette azzal, hanem inkább jusson eszedbe az emberi nemzet nyomorult sorsa, és szívedben azon és magadon keseregj, mint Jób barátai (Jób 2,12), sőt szívedben így fohászkodj: „Ne szállj perbe a te szolgáloddal, mert egy élő sem igaz előtted” (Zsolt 143,2);

2.4. Ha betegséged idején fogadalmat teszel Isten előtt, szent, ártatlan élet élésére, mihelyt Isten meggyógyít, azon légy, hogy azt megcselekedd, miként Anna fogadalmat tett a keserűségében, hogy ha Isten néki fiú magzatot ad, ő azt Neki szenteli örökre (1Sám 1). Meghallgatta imádságát az Úristen és ő örömmel szentelte oda a fiát az Úr házába.

Ha ezeket teszed, megerősíted magadat a testi veszedelmek ellen.

II. A lelki veszedelmek ellen ezt cselekedd:

A). *Amely szeretetet elkezdted Isten és felebarátod felé, abban soha meg ne hidegülj, miként ezt némelek felől Isten megjövendölte (Mt 24,12). Ez pedig meg szokott hidegülni az emberekben.*

1. Amikor bár Isten népe között élsz, mégis oly vétkes dologba elegyíted magadat, mely által felebarátodat lelkiismeretében megbotránkoztatod (1Kor 8,11);
2. Amikor a te vétkeiddel másokat is bűnre csábítasz, miként Péter Barnabást (Gal 2,13);
3. Amikor Isten kiszabadít valamely ínségedből imádságod miatt, de Isten felé hálátlanságot mutatsz vétkeiddel ingerelve magad ellen Istent, miként a zsidók (2Móz 32).

Ezeket így orvosold meg:

1. Úgy élj Isten népe között, hogy akik látják a te szent életedet, dicsőítsék a te mennyei szent Atyádat (Mt 5,16);
2. Ha valamiről tudod, hogy bűn, ne kívánd, hogy a te felebarátod abban társad legyen, hanem inkább intsed őt a szent, ártatlan életre (Zsid 3,13);
3. Ha Isten valami keserűségből megszabadít, ne légy hálátlan, hanem inkább sokkal nagyobb buzgósággal szolgálj Őt, miként azt Isten kívánja (Zsolt 50,15).

Ha ezeket teszed, azt nyered, hogy a szeretet benned nem meghidegül, hanem még inkább növekedik naponként.

B). *A bűneidről ne feledkezz el.*

Ezt így viheted végre:

1. Naponta legalább egyszer vizsgál meg magad, hogy milyen nagy kárt vallottál csak elmédben is a bűneid miatt. Micsoda nagy háborúságod volt a lelkiismeretemben mindeddig. Hihető, hogy erről elmélkedett Dávid, amikor azon esedezett: „Ifjúságomnak vétkeiről és bűneimről ne emlékezzél meg...” (Zsolt 25,7);
  2. Arról is elmélkedjél, hogy minden kis bűn mögött ott a Sátán lelki csapdája, amellyel megfog, ha szívedbe engeded (1Tim 3,7);
  3. Jusson eszedbe Péter mondanisa is, hogy a bűn szintén olyan, mint a vadászó oroszlán, nem tudod hol állít csapdát (1Pt 5,8);
  4. Gondold csak meg, hogy a Sátán gyakran olyan dolgokra indít téged, amelyekről nem gondolod, hogy bűn és azokban kedvedre élsz (1Kron. 21,1);
  5. Gondolj arra is szüntelen, hogy Isten milyen kegyelmet közölt veled mindeddig (Zsolt 77,12).
- Mert így a te Istenedről nem feledkezel el és a bűneidről is megemlékezel. Ha ezeket cselekszed, nem feledkezel el bűneidről és a lelki veszedelmet megelőződ.

C). *Harmadszor figyelj arra, hogy vigyázatlanságba soha ne találtass.*

Ezt így viheted végre:

1. A bűnről úgy gondolkodj, mint Támárról, eltakarja magát a bűn is és ott ejt fogságba, ahol nem is gondolnád. Vigyázz azért (1Móz 38,15);

2. Emlékezz a Júdás falat kenyérére is. Amikor a kenyeret beteszed a szádba, fohászkodjál Istenhez, hogy a falattal együtt a Sátán is beléd ne menjen (Jn 13,27);

3. Ha valamiről úgy gondolsz, hogy az a testednek legkedvesebb, figyelj, hogy abban ne legyen bűn, mert csókkal szokott gyakorta bűnre vinni a Sátán, mint Júdást is (Mt 26,49);

4. Azt is meggondold, hogy ha a Sátán most el is távozott tőled, csak száraz helyeken jár magának nyugodt helyeket keresve, de nem tudod, hogy mikor tér vissza hozzád sokad magával, és ha vigyázatlanságban talál, akkor elfoglal (Mt 12,45);

5. Jusson eszedbe, hogy a Sátán az égből levettetett a földre, ezért bárhol is jársz a földön, vigyázz, talán ő is ott van, ahol te jársz (Jel 12,10).

Ha ezeket teszed, nem találtatsz vigyázatlanságban és megelőzheted a lelki veszedelmet.

III. Világi szerencsédnek veszélyeivel kapcsolatosan ezekre vigyázz:

A). *Amilyen ajándékaival meglátogat Isten, azokat ne tartsd becstelenségben, hanem inkább megbecsüld.*

A következő módon tarthatod becstelenségben:

1. Amikor Isten mások felett világi méltósággal áld meg, te mégis azt testi kívánság okán elcseréled, mint Ézsau, aki nagy méltóságát valami kis ételért elcserélte (1Móz 25,33);

2. Amikor Isten szent szülők kebelében nevel fel, szent, istenes erkölccsel ékesít, de te akármilyen bűnösök szeme előtt forogsz és azok miatt istenes szép életedet megrútítod. Így járt Jákob leánya Dína is, akit szentül neveltek fel, de ő a vétkesek szeme előtt forgolódott, és elveszítette szent istenes életét (1Móz 34,2);

3. Amikor Isten téged mások vezetésével bíz meg, de azt nem becseled meg. Ilyen volt Saul, aki nem jól élt a szerencséjével, ezért elvette tőle Isten és Dávidnak adta (1Sám 15,22).

Mindezek nem becselelték Istennek ajándékait és világi szerencséjük veszedelmét munkálták. Ma is vannak ilyenek sokan, ezért akik ilyenek vagytok így orvosoljátok ezt:

1. Akármilyen foglalkozásod legyen is, azon legyél, hogy az Istentől vett ajándékkal Isten kedve szerint

járj. Hidd azt, hogy ha Isten kedvében jársz, mindenek megadatnak neked, e világi szerencsétlenségek ellen is oltalmaz az Isten;

2. Ha szent étellel ajándékozott meg Isten, amikor a házadból ki akarsz menni, kérjed Istent, hogy kiemeteledben, kint jártodban és bejöveteledben legyen Ő a vezéred és oltalmad, hogy a szívedet a büntől megtudd oltalmazni. Ezt kívánta Salamon is Istentől (1Kir 3,7);

3. Akit Isten közületek felsőbbtségé tesz, gondolja meg, hogy felette is ott van az Isten. Ha te az alattad levőket megnyomorítod, vagy mások nyomorgatásától őket nem véded meg, Isten is megnyomorít téged, vagy más bocsájt rád, hogy megnyomorítson (Ézs 49,23).

Ha ezeket meggondolod, nem vétesz a te tisztséged ellen és így a szerencsédet érő támadás ellen megállhatsz.

B). Ha a szerencsétlenséget el akarod kerülni, megóvd magad a vakmerőségtől.

Ez a következő három dologban áll:

1. Mikor valakit, akit Isten szeret, ok nélkül megutálsz elhítelve magaddal, hogy legyőzheted. Vakmerőség ez, és gyakran a világi előmenetelednek a veszedelmét jelenti. Így jutott előmenetelének vesztébe Akitőfel Dávid ellen és elveszett (2Sám 17,23);

2. Mikor valaki felől elhíteted magaddal, hogy Isten elhagyta és nyíltan veszedelmére igyekszel. Vakmerőség ez, és gyakran ezáltal akadályozod előmeneteledet. Így jutottak veszedelmbe a zsidók vénei is (Mt 27,41–42);

3. Mikor Isten jó szerencsével látogat meg és nem gondolod meg, hogy a szerencsének változó állapota lehet, felfuvalkods magadban. Ez vakmerőség és gyakran éppen ezzel akadályozod előmeneteledet.

Ha ezeket találod magadban így orvosold:

1. Mikor valaki ellen bosszúállásra indulsz, gondold meg, hogy kinek a szolgálja az illető, mert lehet, hogy Istennek szolgálja, ezért az Isten szolgálja ellen ne igyekezzél, mert megerősíti Isten őt te ellened (Róm 14,4);

2. Ne hitegesd azzal magad, hogy a másik személyt Isten elhagyta. Ezt nem tudhatod, még a keresztfán is könyörül Isten azon, akin könyörülni akar (Róm 9,15);

3. Mikor szerencsés napjaidban felfuvalkodásra hajlandó vagy, jusson eszedbe az a mondás: „Aki áll, vigyázzon, hogy el ne essen” (1Kor 10,12); Nem tudod, hogy melyik órában jön rád a veszedelem.

C). Harmadszor ezt cselekedd: Óvd magad a kételkedéstől.

Így eshetsz kételkedésbe:

1. Amikor csak egy módja van annak, hogy véghez vidd szándékozdat,

és éppen abban csalódsz, ekkor Isten ellen való eszöközhöz nyúlsz, mint Saul, aki mikor Istent kérdezve nem kapott választ, a halottidézökhöz folyamodott (1Sám 28,6);

2. Mikor hallod, hogy Ábelén az istentelen hatalmat vett és magadban azt gondolod, hogy ha rajta hatalmat vett a szerencse veszedelme, én rajtam sokkal inkább. Mert ha ez a nyírfával megtörtént, mi lesz velem, aki csak a megszáradt fának egy ágacskája vagyok? (1Móz 4,8);

3. Mikor hallod Dávid panaszát, hogy „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?” (Zsolt 22,2). Magadról így gondolkozol: ha Dávidot elhagyta Isten a jó szerencsének idején, sokkal inkább elhagy engem, aki nem vagyok olyan szíve szerint való embere Istennek, mint Dávid. Ez kételkedés, ezt így orvosold:

I. Jószerencséd idején ne bízd magad csupán egy dologra, hanem ha egy dolog nem sikerül, gondold meg, hogy nem rövidült meg Istennek keze. Ahol az emberi segítség megfoghatkozott, ott jön segítségedre Isten (Ézs 59,1).

II. Mikor azt hallod, hogy az igazat elnyomta a hamis, ne ess kétségbe, hanem gondold meg:

1. Az igazat csak ember győzi le, de az istentelent maga Isten győzi le és veri meg, mint Káint;

2. Az igaz még ilyen helyzetben is áldott, és halálában is vele van az Isten (Péld 14,32).

III. Mikor azt hallod Dávidról, hogy jó szerencséjének idején elhagyta Isten, három dolgot gondolj meg:

1. Isten csak megrostálni enged, de nem hagy el (Lk 22,31);

2. Sokáig megpróbálja Isten az embert, de végképp nem fordítja el a kegyelmét tőle (Zsolt 22,25);

3. Isten haragja egy szempillantásig tart az övéin (Ézs 54,7). Hadd nyomorgasson az istentelen téged, és hadd legyen jó szerencséje, mert Isten az irgalmasságát fordítja rád, rá pedig haragjának tüzét (Zsolt 69,25).

Ha ezeket cselekszed, veled lesz az Isten és legyőzöd a testi veszedelmet, legyőzöd a lelki veszedelmet, legyőzöd e világi előmenetel ellenségét. Így e szép győzelemmel bevisz Isten az Ő dicsőséges országába, ahol semmine-mű veszedelem nem árthat, és örökkévaló jutalmat ad Isten a győzelmedért. Erre az örökkévaló győzelemre segítsen Isten mindannyiunkat. Ámen.

A keresztyénség

tizenhetedik

százada

Tamás Sándor

A 17. századot nagyban meghatározta a harmincéves háború, amely Európa nagy részére kiterjedő háborúk sorozata volt. Bár vallási vonzata is volt ennek a konfliktusnak, de nem lehet csupán katolikus és protestáns ellentétnek tekinteni, hiszen a hatalmi érdekek mentén hol egyik, hol a másik oldalra álltak a különböző nemzetek, országrészek, felekezetek. A 17. századtól az európai államok külpolitikáját szinte kizárólagosan hatalmi szempontok fogják meghatározni. Míg eddig a konfliktusokat nagymértékben meghatározták a vallási szempontok (keresztyénség-iszlám, katolikus-protestáns), ekkortól már nem titkoltan gazdasági érdekek mentén küzdöttek a felek.¹

„Ebben a tűzviharban összekeveredtek a politikai és a vallási nézeteltérések; a felek „totális háborút” folytattak egymás ellen, s Közép-Európa lakosságának majdnem a negyede elpusztult a harcokban, a járványokban és az éhínségben.” Éppen ezért olyan jelentőségűnek tekintették, hogy sokan a két világháborút – és a közöttük levő időszakot – „a második harmincéves háború”-ként emlegették (1914-1945). A protestánsok létrehozták a Protestáns Uniót 1608-ban. Erre válaszul a katolikusok 1609-ben a Katolikus Ligát hozták létre, amelyből viszont kihagyták a Habsburg (ugyancsak katolikus) uralkodót. Ahogy a katolikusok között nem volt egység, ugyanúgy a protestánsok között sem volt az, hiszen a helvét (református) felekezet nem részesült az ágostai (evangélikus)

1. Herbert–Martos–Moss–Tisza: Történelem 4. kötet 152. old. (Reáltanoda Alapítvány. 2007.)

2. Henry Kissinger: Világrend 11. old. (Budapest. 2017.)

hitvalláshoz hasonló elismerésben. A háború igen nagy veszteséggel járt az egész kontinensre nézve. Németország lakóinak száma 21 millióról 13 millióra csökkent. Minden második–harmadik ember meghalt. Egész vidékek maradtak lakók, jóság és élelem nélkül.

A harmincéves háborút lezáró vesztfáliai béke (1648) tartós fegyvernyugvást ugyan nem hozott, ám mégis meghatározta a kontinensen évszázadokon át folytatott hatalmi politika alapelveit, és lerakta a modern diplomácia alapjait. Vallási szempontból „előrelépést” jelentett a békeszerződés, hiszen felülbírálta az 1555-ös augsburgi vallásbéke „cuius regio eius religio” (akié a föld, azé a vallás) elvet és kivonta a lelkiismereti kérdést a világi uralkodók hatásköre alól.

A gazdasági érdekek és háborúk oda vezettek, hogy egyre nagyobb és képzetesebb hadseregeket kellett felállítani és fenntartani. Ezt kölcsönökből sikerült elérni, hiszen a katonaság kiállítása kizárólag pénzkérdéssé vált. A katonaság fejlődése azonban további – állandó – háborúskodáshoz vezetett, mert a katonák eltartásának legolcsóbb módja az volt, ha a háborúk következtében megszerzett zsákmányokból fizetik a zsoldjukat.

X. Ince pápa nem akarta elfogadni a vesztfáliai béke rendelkezéseit. Az 1650-ben kelt bullájában „semmisnek, üresnek, érvénytelennek, gyalázatosnak,

igazságtalannak, átkozottnak, elítélendőnek és örök időkre értelmetlennek” nevezte.³ Ezzel a békekötéssel szertefoszlott az a remény, hogy a keresztyéniséget egyesítsék a pápa fősége alatt.

Ez az évszázad ugyanakkor a puritanizmus évszázada is. Az angol puritanizmus I. Erzsébet⁴ (1533–1603) királynő korában bontakozott ki. A királynő maga is mutatott érdeklődést és nyitottságot a kegyesség iránt, legalábbis intellektuálisan. „Nemcsak tudja, hogy mi az igaz vallás, hanem olyan előmenetelt tett a latin és görög nyelvben, hogy maga képes azt védelmezni a leghelyesebb érvekkel és igen szerencsés tehetségével; úgyannyira, hogy kevés ellenfélre akadt, akit meg nem győzött volna”⁵

Anglia VIII. Henrik (1491–1547) alatt kivált a katolikus egyházból, létrehozva a saját egyházát, az anglikán egyházat. Korábban Henrik a pápától megkapta „A hit védelmezője címet”, és a kontinensen megjelenő és a katolikus egyházban nagy zavart keltő reformációt ki is tiltotta a szigetországból. Azonban, amikor az első feleségétől

3. Norman Davies: Európa története 534. old. (Osiris Kiadó. Budapest. 2002.)

4. I. Erzsébet Anglia és Írország királynője. Mivel élete során sohasem házasodott meg, ezért „a szűz királynő” ragadványnévvel illeték.

5. Erdős Károly: Az Angol Puritanizmus 23. old. (Debreczen 1912)

Aragóniai Katalintól el akart válni, akkor a pápa VII. Kelemen nem volt hajlandó felbontani a házasságot. Ekkor döntött úgy, hogy ha a pápa ezt a lehetőséget megtagadja, akkor ő a római egyházat tagadja ki az országból. A katolikus egyháztól örökölt hierarchiát megtartották, a szertartások külsőségeit szintén. A szerzetesrendeket feloszlatták, vagyonukat elkobozták, a papok nőtlenségét eltörölték.⁶

Henrik fia, VI. Edward folytatja a Róma-ellenes egyházpolitikát. Majd Edward 1553-ban bekövetkezett halála után Henrik és első felesége, Aragóniai Katalin leánya, a római katolikus Mária lett a királynő, aki ezt követően megpróbálta rákényszeríteni a nemzetet, hogy visszatérjen a katolikus egyházhoz. Sok protestánszt száműzött, és több mint 300 embert máglyán égetett meg, amivel kiérdemelte a „Véres” Mária nevet. Mária 1558-ban halt meg. Utóda és egyben féltestvére, I. Erzsébet pedig igyekezett teljesen elszakítani az országot a katolicizmustól.

Ez azonban csak részleges „reformáció” volt. Az anglikán egyházon belül is voltak olyanok, akik szereték volna továbbvinni a reformációt és több komolyságot, nagyobb odaítéletet vártak el, munkáltak és éltek meg. Az egyház megtisztításának

a törekvése volt az oka, hogy először, mint gúnynev használják a puritán megnevezést. „Pure church and a pure life” – innen származik a „puritán” elnevezés, amely először csúfnév volt.⁷ Ők úgy gondolták, hogy az egyház reformációja még nem fejeződött be, és további reformációra törekedtek. A reformra törekvő lelkészek szembefordultak a királynővel is, akiben nem látták azt az elköteleződést, amit hirdettek. Erzsébet uralkodása alatt a puritán párt megelégedett azzal, hogy a bevett egyházon belül maradjon abban a reményben, hogy azt tovább reformálják. A párt egy része azonban szeparatistaként vált ismertté, mivel szerintük minden igaz hívőnek el kell szakadnia az anglikán egyháztól. Az egyház és az állam részéről egyaránt súlyos üldöztetésnek voltak kitéve.⁸

A puritánokról hamis képet igyekeztek mutatni, már maga a nevük is ebből a hamis vádból származott. Viszont bebizonyosodott, hogy „nem félelmes és őrző vademberek, valósi fanatikusok és politikai szélsőségesek, hanem józan, lelkiismeretes és művelt polgárok voltak: elvhű, odaítélet, eltökélt, fegyelmezett, a családi

7. Jos Colijn: Egyetemes Egyháztörténet 69. lábjegyzet (Iránytű 2001)

8. S. M. Houghton: Sketches From Church History 148.old. (The Banner of Truth Trust 2001)

6. Csohány János. Keskeny Út II. évf. 10. 3.old.

erényekben jeleskedő emberek...”⁹ Ami elmondható a puritán gondolkodásról, az az érettség, amely magában egyesíti a bölcsességet, a jóakaratot, a rugalmasságot és a kreativitást. A puritánok tanulták és élték a bővelkedni és szűkölködni tudást (Fil 4,12–13), amely tudománynak az ismerete napjainkban is különösen hiányos.¹⁰

Erzsébet halála után, gyermeke nem lévén az általa kivégeztetett féltestvére, Véres Mária fia, VI. Jakab skót király lett I. Jakab néven az angolok királya. Jakab nagy nyomást gyakorolt a szeparatistákra, hogy vessék alá magukat a hatalmának. 1608-ban egy szeparatista gyülekezet Scrooby városából Hollandiába menekült, mivel ott biztosítva volt a vallásszabadság. Később úgy döntöttek, hogy elhagyják Európát, és új életet kezdenek Észak-Amerikában. Idővel ennek a szeparatista csoportnak a tagjai „zarándokatyák” néven lettek ismereteseek.

A zarándokatyák engedélyt kaptak, hogy letelepedjenek Virginia brit gyarmatán, így hát 1620 szeptemberében útnak indultak a Mayflower nevű hajóval, és december 21-én érkeztek meg az új világba. Ők maguk írták meg telepük „New Plymouth” alapító

okiratát (Mayflower Compact), amely az első írott, alkotmányos dokumentumok egyike volt. Az első télen a hideg, a betegségek és az éhezés következtében sokan meghaltak. Viszont a következő évben az indiánok segítségével megtanulták, hogy hogyan lehet növényeket termesztani az új földön. Néhány éven belül igen sokan jöttek át az öreg kontinensről. Angliában és Hollandiában tovább terjedt a puritanizmus, amely mozgalom az ott levő egyetemek révén eljutott más országokba is.

A 17. század kronológiája

- 1600 – Az angol Kelet-indiai Társaság megalapítása
- 1602 – A holland Kelet-indiai Társaság megalapítása
- 1604 – Arminiánus hitvita
- 1606 – A bécsi béke – a Bocskai szabadságharc következtében – biztosította a szabad vallásgyakorlatot a nemesség, a városok és a végvári katonák számára, a római katolikus vallás sérelme nélkül
- 1607 – Jamestown megalapításával kezdetét veszi az angol gyarmatosítás Észak-Amerikában
- 1608 – Québec megalapításával kezdetét veszi a francia gyarmatosítás Észak-Amerikában

9. James I. Packer: A megújulás teológiája 19. old. (Koinónia. Kolozsvár, 2000)

10. Ágoston István: A magyarországi puritanizmus gyökerei 5. old. (Kálvin Kiadó Budapest, 1997)

1610 – IV. Henrik francia (kálvinista/hugenotta) királyt egy katolikus (jezsuita szerzetes) megölte túlzott protestánsbarát politikája miatt

1618–1648 – A harmincéves háború (csaknem egész Európát lángokba borította)

1618–1619 – A dordrehti zsinat

1620 – A zarándok atyák érkezése Amerikába

– A fehérhegyi csata. A harmincéves háború első jelentős ütközete. Protestáns vereség

1622 – Hittérítő kongregáció létrejötte

1623–1662 Blaise Pascal

1625-től Magyarországon már csak katolikus tölthette be a nándori tisztet.

1629 – Nimes-i „kegyelmi” ediktum: elvi vallásszabadság, valójában teljes jogfosztottság állapotába kerültek a hugenották, sokan külföldre menekültek.

1631 – Gusztáv Adolf a protestantizmus megmentője

1638 – A skót szövetség (covenant)

1640 – Az angol forradalom kitörése

1643 – A westminsteri zsinat

1648 – A vesztfáliai béke: lezárja a 30 éves háborút. Kedvező körülményeket teremt a német protestánsok számára. A reformátusok egyenrangúakká váltak a katolikusokkal és az evangélikusokkal

1649 – I. Károly kivégzése. Oliver Cromwell vezetésével részleges vallásszabadságot vezetett be, amely nem vonatkozott a katolikusokra és az unitáriusokra

1660 – Restauráció; a Stuartok visszatérése Angliába; az anglikán egyház visszaállítása. A disszidentek üldözése, 1662 a puritán lelkészek hivatalfosztása

1671–1681 – A magyar protestantizmus gyászévtizede (gályarab prédikátorok)

1682 – XIV. Lajos visszavonja a nantes-i ediktumot

1688 – A dicsőséges angol forradalom

BESZÁMOLÓ AZ ÁPRILISI református kollokviumról

Frank Dávid

Idén április 16–18. között került megrendezésre a Budapesti Református Presbiteriánus Gyülekezet és a Westminster Seminary UK¹ közös szervezésében a Reformed Colloquium névre hallgató, elsősorban – de nem kizárólag – lelkészeket tömörítő teológiai rendezvény. Személy szerint már október-november óta vártam az eseményt, ekkor hallottam először Szabó Péter lelkészünktől a tervekről. A gyülekezet valamennyi tagja részt vett az alkalom

1. Angol presbiteriánus teológiai szeminárium Westminsterben

előkészítésén: voltunk, akik takarítottunk, és voltak olyanok, akik a vendégszobákat készítették elő a külföldi testvérek számára. Az eseményt nem véletlenül kollokviumként (eredeti jelentése: beszélgetés) hirdették meg, hiszen az előadások közötti egyórás szünetek rengeteg időt biztosítottak a további ismerkedésre, beszélgetésre.²

2. A konferencia a kollokviummal szemben inkább kötöttebb, kevesebb szabad időt biztosító rendezvény, ahol az előadások mennyisége túlsúlyban van a közösségi beszélgetéssel szemben

A kollokvium első napját közös ebéddel kezdtük. Örömteli volt régi és új testvérekkel találkozni, kíváncsisággal figyelni a beszámolóikat azokról a helyekről, ahová Isten helyezte őket a szolgálatukban. Délután 14 órakor Szabó Péter András nyitotta meg a kollokviumot, melyet a magyar fül számára idegen, de annál szebb angol-szász dallamokra írt zsoltárénekekkel kezdtünk el. Péter nyitóigehirdetését az ApCsel 19-ből hallhattuk, ami a lelkeszi szolgálat nehézségeit és gyümölcseit járta körül. Majd Ian Hamilton skót presbiteriánus előadó: Milyen a református lelkész? című témája pontokba szedve sorolta fel a református gyülekezeti eljárások minőségét. Ezek közül az egyik a gyülekezeti tagok látogatásának fontossága volt. A hétfői napot Florian Weicken zürichi presbiteriánus lelkésztestvér zárta a történelmi hitvallások fontosságáról szóló előadásával, ami tulajdonképpen felhívásként hangzott a jelenlévők felé, hogy ragaszkodjunk azokhoz a hitvallásokhoz, amelyek igazodási pontokként szolgálnak az előttünk járt nemzedéknek is, hiszen olyan alaptanításokat foglalnak össze, amik segítenek hitünk egy-egy témáját átfogóan megismerni. Este 21 órakor zárult az első nap.

A második nap már reggel 9 órakor kezdődött. Jon Payne amerikai presbiteriánus lelkész a: Kihívások,

amelyekkel ma küzd az egyház címmel tartott beszédében lelkesített, hogy a prédikátoroknak és a gyülekezeteknek szükséges hallaniuk a bátorítástól, hiszen a szekularizáció előretörése következtében növekedik az egyházra helyezett nyomás, ami miatt új kihívásokkal és kritikákkal kell szembenéznie. Jon Payne bátorításul a testvérek figyelmébe ajánlotta az Ef 6, 10–13 verseit:

„Végezetül legyetek erősek az Úrban és az ő hatalmas erejében! Öltsetek magatokra az Isten teljes fegyverzetét, hogy megállhassatok az ördög minden ravaszságával szemben! Mert nem vér és test ellen van nekünk tusakodásunk, hanem a fejedelemségek ellen, a hatalmasságok ellen, a sötétség világának urai ellen, a gonoszság lelkei ellen, amelyek az ég magasságában vannak. Ezért vegyétek fel az Isten teljes fegyverzetét, hogy ellenállhassatok azon a gonosz napon, és mindent legyőzve megállhassatok.”

A következő előadásban a Westminster Seminary UK igazgatója, Jonathan Winch a Teológiai oktatás című előadásában hangsúlyozta a 2Tim 1,13–18; 2,1–10 versei alapján,

hogy amiképpen az öreg Pál már korábban Timóteusra bízta az Igét, úgy most azzal bízta meg, hogy továbbadja azt olyan hithű férfiaknak, akik tanításra alkalmasak lesznek. Az előadás további részében három állítást fogalmazott meg és fejtett ki:

1. Timóteusnak tovább kell adnia azt, amit Páltól hallott.
2. Timóteusnak hithű férfiakat kell választania, akikre rá lehet bízni az igei szolgálatot.
3. Timóteusnak fel kell készítenie őket mások tanításának az alkalmasságára.

Ez a két alkalmat testvéri beszélgetések és az ebéd követte, majd a délutáni együttlétet Donald John MacLean, a Westminster Seminary UK egyik kurátora, Isten teljes akaratának hirdetése című előadásával kezdte az ApCsel 20,17–38 alapján. Ahhoz, hogy Isten teljes akaratát hirdetni tudjuk az Ő népének, két feltételt vezetett fel. Az első az a mély kapcsolat, amit az efézusi gyülekezet és Pál apostol között olvasunk, amit az apostol Krisztust szerető és követő életének külső tükröződése tudott csak a szeretetben elmélyíteni. A második feltétel: Isten teljes akaratát oly módon hirdessük, hogy az a gyülekezet számára is hasznos legyen, és kielégítse a gyülekezet szükségleteit. Harmadjára pedig három olyan következményről beszélt, ami bizonyosan érhet bennünket, ha

Isten teljes tanácsvégzését hirdetjük: üldöztetés, az elhívás komolyságának megerősödése Isten Igéjének hirdetésére, valamint az állhatatosság a gyülekezetben jelentkező problémák megoldásában. Ezután egy két és fél órás szünet következett, ezalatt közösen elfogyasztottuk id. Hazuga Nándor és Török Attila reggel óta készülő finom gulyáslevesét. A második nap utolsó momentumaként, Victor d'Assonville olasz lelkipásztor: Kálvin János, egy református lelkész példája címmel megtartott előadásában bemutatta azokat a kutatási eredményeit, melyek által egy átfogó képet kaphattunk Kálvin munkájáról, arról az elhivatásáról és szenvedélyéről, melyet igazán csak saját szavaival adhatunk vissza: „*Szívemet azonnal és őszintén neked ajánlom fel, Uram*”. A második nap imaközösséggel zárult 21 órákor.

A harmadik nap szintén reggel 9 órákor kezdődött. Ez a nap már inkább a kollokvium lezárásáról szólt, mint az előadásokról. Ennek megfelelően első körben Európa különböző teológiai szemináriumainak képviselői (Ukrajna, Nagy-Britannia, Fehéroroszország, Litvánia, Németország, Magyarország stb.) számoltak be a helyzetükről és az iskolájuk által felkínált képzésről. Ezt követően egy nyílt fórumot tartottunk, ami alatt a közönség tagjai is szabadon elmondhatták

a véleményüket és meglátásaikat az együtt eltöltött idővel kapcsolatban, ami végül nagyon építően hatott a közös találkozás egészére, hiszen egyöntetű igény fejeződött ki további teológiai kollokviumok szervezésére a jövőre nézve. Lezárásként Andrea Ferrari milánói lelkipásztor egy befejező igehirdetést tartott, aminek az alapigéje a Zsolt 29. része volt. Az igehirdetés kezdetén, egy párhuzamon keresztül mutatott rá a Zsoltárban élénk táru, a természeti jelenségek

felett szuverén Isten, és a vihart lecsendesítő Úr Jézus azonosságára. Ezután ennek alkalmazásáról beszélt az életünkben: ez az igerész először is az imádatra szólít fel bennünket; arra bátorít minket, hogy a vihar közepette is Istenben bízunk, és végül a zsoltár azzal zárul, hogy az Úr erőt ad, és megáldja békeséggel az ő népét. Ezután hivatalosan véget ért a kollokvium, de sokan még maradtunk és beszélgettünk, élveztük még egy rövid ideig a testvéri közösség áldásait.

Elisabeth Elliot: *misszionárius, író, előadó*

Pető Katalin

Elisabeth Elliot 1926-ban született Brüsszelben, egy amerikai misszionárius házaspár első gyermekeként. Kicsivel ezután visszaköltöztek Philadelphiába, ahol édesapja szerkesztőként dolgozott tovább. Szülei odaszánt keresztyénsége meghatározó hatással volt életére. Így emlékezett gyermekkorára: „Nálunk az Ige elsőszámú fontosságú volt. Reggeli és vacsora után a szüleink minden nap felolvastak nekünk a Bibliából, majd közösen imádkoztunk. Nyolc éves koromig lefekvéskor egyesével is imádkoztak velünk. Édesapánk minden reggel fél ötkor kelt, hogy tanulmányozza Isten Igéjét és imádkozzon.

Mikor lementünk reggelizni, tudtuk, hogy az előző órákat a dolgozószobájában Bibliája felett, értünk való imádsággal töltötte.”

Emlékei szerint öt éves korában jutott hitre, amit tizenkét évesen az a felismerés követett, hogy ha Krisztus a Megváltója, akkor az Ura is kell legyen. Később megértette, hogy Isten missziós szolgálatra hívja. Ógörögöt tanult a Wheaton Egyetemen, hogy a Szentírást addig ismeretlen nyelvekre fordíthassa. Az egyetemen találkozott Jim Elliottal, aki szintén misszionáriusnak készült. Jim 1948-ban szerelmet vallott neki, majd gyorsan hozzátette, hogy egyelőre Isten

egyedülállóságot szán neki. Évekre elváltak útjaik, egymástól függetlenül kerültek Ecuadorba misszionáriusként az Andok keleti és nyugati oldalára. Jim 1953-ban kérte meg Elisabeth kezét azzal a feltétellel, hogy megtanulja a kecsua törzs nyelvét, akik között Jim szolgált. Az év októberében házasodtak össze, 1955 februárjában megszületett lányuk, Valerie. Jim és négy társa szeptemberben megpróbálták kapcsolatot létesíteni egy másik, a dzsungelben elzártan élő törzssel úgy, hogy repülőgépeükről ajándékokat dobtak nekik. 1956 első napjaiban elérkezettnek látták az időt, hogy személyesen is ellátogassanak hozzájuk. A kezdeti napok békés találkozásai ellenére a waodani törzs tagjai kannibáloknak gondolták a misszionáriusokat, és mind az öt férfit megölték.

Elisabeth és Rachel, az egyik megölt misszionárius húga folytatták a missziós szolgálatot a kecsua törzsben. A későbbiekben két waodani asszony érkezett a missziós táborba, majd tíz hónap ott töltött idő után hazamentek. Három hét múlva azzal az üzenettel tértek vissza, hogy a waodani törzs szeretné, ha a misszionáriusok meglátogatnák őket. Elisabeth két éven keresztül szolgált közöttük, számos waodani hitre jutott, utána visszatért a kecsuákhöz, majd 1963-ban lányával hazatértek az

Egyesült Államokba. Első könyvei sikere nyomán már ismert író volt, így folytatta az írást, és számtalan előadást tartott a keresztyén életéről világszerte. 1969-ben hozzáment Addison Leitch teológiai professzorhoz, aki 1973-ban rákban elhunyt, így Elisabeth másodszor is megözvegyült. Továbbra is írt, összerendezte és kiadta Jim Elliot naplóját, tanított a Gordon-Conwell Teológiai Szemináriumban, részt vett a New International Version bibliafordítás elkészítésében. 1977-ben házasodott meg utoljára, Lars Gren felesége lett, aki viccesen csak a harmadik Mr. Elliotként utalt magára. 1988-ban indult Gateway to Joy [Út az örömhöz] című napi rádióműsora, amit 2001-ig készített. 2004-ben vonult vissza a nyilvános szerepléstől egyre romló demenciája miatt. 2015-ben, életének 89. évében hunyt el otthonában, a massachusetts-i Magnoliában.

Számos könyve megjelent magyarul is. *A dicsőség kapuján át* és *A Mindenható árnyékában* Jim Elliot történetét beszéli el, a *Rokonaim a vademberek* a waodaniakkal töltött két évről szól, írt a biblikus nőiességről és férfiaságról: *Nőnek születél*, *Gondolatok a férfiakról*, a *Szerelem és tisztaság* arról a hat évről szól, ami a Jimmel való megismerkedése és az esküvőjük között eltelt, teletűzdelve a szívügyekkel kapcsolatos hasznos,

frappáns és biblikus tanácsokkal. Írt továbbá az engedelmességről: *Az engedelmesség szabadsága*, Isten vezetéséről: *Biztos fény a messzeségben*, a szenvedésről: *Út a szenvedésen át*, az egyedüllétről: *A magányosság ösvénye*, és az (ön)fegyelemről: *Fegyelem, a hívő élet ábécéje*.

Az interneten elérhetőek előadásai angol nyelven, ajánlom a nyelvtanulók figyelmébe is, szépen, érthetően, egyszerűen beszél angolul.

Elizabeth Elliotot olvasni és hallgatni olyan, mintha leülnénk beszélgetni majd' évszázados hűséges, hétköznapi keresztyénségben megöszült nagymamánkkal. Semmi érzelgősködő tüntytüm-püntyüm, nem száll be mellénk az önsajnáló klubba, hanem tükröt mutatva a szeretet és igazság biblikus elegyével Isten dicsőséges igazságaira emlékeztet. Teszi mindezt fölösleges sallang nélkül, lenyűgözően tömören, frappánsan és hitelesen. Két idézet példaként:

Válaszként egy olvasói levélre, amelyben egy szerelmes hölgy azt fájlatja, hogy nem múlik a vágyódása egy őt visszautasító férfi után, hiába imádkozik, hogy megszűnjön a sóvárgás.

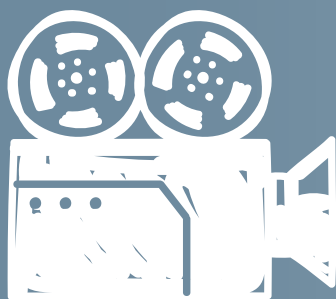
„Ha a vágyakozás eltűnne, mit szánhatnánk oda az Úrnak? Irányítanunk kell a bennünk égő szenvedélyt, nem pedig eloltani. Hogyan tanulnánk meg

alávetni magunkat Jézus tekintélyének, ha semmit sem kéne feladnunk Őerte?”

Krisztus követéséről a Mt 16,24 alapján:

„Ha valaki követni akar engem, tagadja meg magát, azaz mondjon le az önmagához való jogáról, és vegye fel az ő keresztyét, a keresztfelvétel nem egy darab nagyszabású cselekedet, ami egyszer és mindenkorra érvényes, hanem a hétköznapi, nem kívánatos, unalmas kötelességeink folyamatos, hűséges végzése, és kövessen engem, azaz, végletekig adja fel a saját nézőpontját és engedelmeskedjen. Mert Isten a mi menygyei Atyánk, aki örökkévaló szeretetét bebizonyította a Fiú kereszthalálában, aki a lehető legjobbat akarja nekünk. Aki nem csak azt tudja, mire van szükségünk, hanem azt is, hogy mikor van arra szükségünk, akin kívül ezen a világon nincs menedékünk, aki a mi oltalmunk és erősségünk; igen biztos segítség a nyomorúságban, aki a kezében tartja az egész világegyetemet.”

1. Elisabeth Elliot: Szerelem és tisztaság

MIT NÉZZÜNK *a családdal?*

Kovács Ábel

„Azt hiszem, hogy a művészet fogalmának meghatározásához először is egy másik, sokkal fontosabb kérdéssel kell szembenézzünk: Miért létezik az ember? Arra kell használnunk a Földön töltött időnket, hogy fejlesszük lelkünket. A művészetnek ezt a célt kell szolgálnia.”

– A. A. Tarkovszkij

A sorozat első részében arról írtam, hogy hol a helye a filmeknek a keresztyén ember életében. Ezúttal konkrét ajánlásokkal érkezem – 6 értékes filmet osztok meg rövid ajánlókkal fűszerezve közös családi filmélmények megéléséhez. Olyan filmek ajánlására vállalkozom, amelyek valamilyen értékesnek vélt mondanivalóval, tanulsággal szolgálnak, könnyen kiváltják a közös reflektálás mozzanatát, esztétikai

értékkel is bírnak, adaptációk esetében (négy ilyen lesz a hétből) tiszteletben tartják az alapművet, és nem utolsósorban nem ideológia-, hanem fantáziavezéreltek. Minden filmre nézve hangsúlyozom: kedves szülők, nektek kell eldönteni, hogy gyermekeitek érzelmileg és szellemileg kellően érettek-e az adott film befogadásához és értelmezéséhez akár egyedül, akár szülői jelenlét mellett.

1

A fantasztikus Róka úr (2009; animációs)

Két fényárban úszó ragadozó állat a házastársi őszinteségről vitázik. Egy olyan (nagyrészt) stop-motion technikával készült animációs filmről van szó, amelynek hangvétele, humora és képi megszerkesztettsége összevetészhetetlenül sajátos. Nem sok olyan animációs film készült a film-történetben, amelyre nézve igaznak tartanám az állítást: ártalmatlanul szórakoztató gyerekmese, amely egyszerre, mégis külön-külön kacsintgat ki minden korosztályra. Egy róka és családja szövevényes története tele frappáns humorral, szójátékokkal, helyzetkomikummal, tanulságokkal és többek között komoly mondanivalóval a kommunikáció és a kapcsolatrendszerek nehézségeiről.

2

Narnia krónikái – Az oroslán, a boszorkány és a ruhásszekrény (2005; fantasy, kaland)

C. S. Lewis azonos című világhírű gyerek-regénysorozatának kronológiai sorrendben második részének az adaptációja értelemszerűen nem tekinthető a könyv egyenrangú audiovizuális feldolgozásának, mégis egy sikeres, az alpmű iránt hűséges próbálkozás. Egy négytagú

testvérkalandjait mutatja be a film, akik a fizikai valóságon túli birodalomba kerülnek, ahol a jó és gonosz közötti háborúba csöppenve hirtelen új, felnőtt feladatokhoz kell felnőniük. A film megtekintése előtt (vagy után) mindenképp ajánlott elolvasni az alpművet, amelyben még erőteljesebben érvényesül a keresztyén szimbolika.

3

Togo (2019; életrajzi, kaland)

Néhányan hallhattak már Baltoról, az 1995-ös rajzfilm főszereplőjéről, a híres huskyról. Kevesen tudják azonban, hogy az 1925-ös nome-i szérumfutás – melynek során több szánhúzó csapat 5 és fél nap alatt 1085 km-es távot tett meg emberéletek megmentéséért – legnagyobb hőse egy Togo nevezetű kutya volt. A megtörtént eseményeken alapuló, festői stilizáltsággal ható film meghatározó történetet tár fel az ember-állat barátságról, a kitartásról és hűségről. Vigyázat, zsebkendőket bekészíteni, megríkató érzelmi hullámvasutat kínáló utazásra hív; állatrajzongóknak kötelező darab.

4

A könyvtolvaj (2013; háborús, dráma)

A leírt és kimondott szavak ereje felmérhetetlen – jó és rossz értelem-ben egyaránt. Markus Zusak könyvének feldolgozása – amelyet szintén ajánlok elolvasásra – tudomásom szerint az egyetlen populáris film, amelyben a narrátor a halál. Ez a halál nem egy gonosz ellenség, inkább egy hallgatag megfigyelő. A film azonban az élet ünneplésének minimalista lírai körbejárása; egy piciny zöld rügyecske életre ébredése a pusztaság földjéből. Egy 11 éves lány egyedül marad a világon, de mint kiderül, még sincs egyedül a világon. Miért fontos az olvasás és a mesélés? Válthat-e apa és anya abból, aki nem szülő? Szövődhet-e barátság egy sportrajongó és egy könyvbúvár között? Ilyen és ehhez hasonló kérdéseket feszeget az egyszerre melankolikus és életigenlő frázisokban díszelgő zenei világgal gyönyörködtető film.

5

Kisasszonyok (2019; romantikus, dráma)

Louisa May Alcott amerikai író-nő 1868-as regényének azonos című sokadik, legújabb feldolgozása egy megálló nélküli sebesen robogó gőzmozdony, mely a végtelenbe tart, és amely a nőiség, a nővé válás, a női lét,

a nőtestvériség és anyaság kimeríthetetlenül sokszínű tájképeit próbálja megfesteni minden évszakon keresztül. *„Azt gondolom a nőknek eszük is van és lelkük is, nemcsak szívük. Vannak ambícióik és tehetségük, nemcsak szépségük. Elegen van abból, hogy azt mondják, egy nőnek csak a szerelem való. De annyira magányos vagyok”* – mondja Jo, a film egyik főszereplője. A kortárs színésznők elit képviselői felejthetetlen alakításokban keltenek életre olyan szereplőket, akikkel nem lehet nem együttérezni – hiszen nagy áldás és nagy teher nőnek lenni. Kedves szülők, ha tizen- és huszoneves lányaitokkal nem sikerül szerteágazó párbeszédet kialakítani a filmről, úgy kétszer is olvassátok el közösen a könyvet.

ERDÉLY

CSÍKSZEREDA

Kapcsolat

Tamás Sándor
Str. Sarkadi Elek Nr.10.
0723-332-053

Biblióra

szerda: 18:00
Istentisztelet
vasárnap: 10:30

ERDŐSZENTGYÖRGY

Kapcsolat

László Lehel
Május 1 utca, 1/A
0723-630-793

Biblióra

szerda: 18:00
vasárnap: 17:00
Istentisztelet
vasárnap: 10:00

KOLOZSVÁR

Kapcsolat

Szász Attila
Str. Otetului 18A
0723-368-408
Istentisztelet
vas.: 10:00 – román

MAROSVÁSÁRHELY

Kapcsolat

Molnár Sándor
Str. Jiului 7.
0745-777-673

Biblióra

csütörtök: 18:00
Istentisztelet
vasárnap: 10:00

PETROZSÉNY

Kapcsolat

Zólya Csaba
0723-395-260

Biblióra

csütörtök: 11:00 – magyar

RAVA

Kapcsolat

László Lehel
0723-630-793
Istentisztelet
vasárnap: 14:00

SEPSISZENTGYÖRGY

Kapcsolat

Simon Szabolcs
Málik József u. 6.
0744-307-550

Biblióra

szerda: 18:00
Istentisztelet
vasárnap: 10:00

SZÉKELYUDVARHELY

Kapcsolat

Curcubet Gábor
Szent Imre u. 55A
0726-265-566

Biblióra

szerda: 19:00
vasárnap: 18:00
Istentisztelet
vasárnap: 10:00

SZOVÁTA

Kapcsolat

Kovács Ferenc
Str. Cimpul Sarat 74 B
0722-573-019

Kovács Kálmán

M. Eminescu utca K1/7
0740-483-684

Biblióra

szerda: 19:00
Istentisztelet
vas.: 10:00

VULKÁN

Kapcsolat

Zólya Csaba
Str. Carpati 2.
0723-395-260

Biblióra

szerda: 17:00 – magyar
péntek: 17:00 – román
Istentisztelet
vasárnap: 9:30 – magyar
vasárnap: 11:30 – román

KÁRPÁTALJA

BARKASZÓ

Kapcsolat

Lőrinc Bertalan
380-99-4562471

Biblióra

péntek: 18:00
Istentisztelet
vas.: 15:00

BEREGSZÁSZ

Kapcsolat

Lőrinc Bertalan
Bogdan Hmelnickij 52.
380-99-4562471

Biblióra

szerda: 17:00
Istentisztelet
vas.: 10:30

UNGVÁR

Kapcsolat

Váraljai Tibor
099-221-7888

Biblióra

kedd: 18:00
Istentisztelet
vasárnap: 10:30

MAGYARORSZÁG

BALATONALMÁDI

Kapcsolat

Bagoly Gyula

Endre u. 11.

06-30-269-8643

Bibliaóra

szerda: 18:00

Istentisztelet

vas.: 10:30 – IT

BUDAPEST

Kapcsolat

Szabó Péter András

1112 Neszmeélyi út 13.

06-30-184-2142

Sikó Mihály

1106 Lángvirág utca 11.

06-20-523-2147

Bibliaóra

szerda: 18:00

(Érd, Pacsirta utca 28.)

péntek: 18:00

(Bp, Lángvirág utca 11.)

Istentisztelet

vas.: 10:00

(Bp, Neszmeélyi út 13.)

KAPOSSZERDAHELY

Kapcsolat

Bencs Miklós

06-70-328-5471

Bibliaóra

péntek: 17:00

Istentisztelet

vas.: 10:00

MISKOLC

Kapcsolat

Szóke Imre

Kartács u. 1.

06-46-412-558

Bibliaóra

szerda: 17:30

Istentisztelet

vas.: 10:30

KESKENY ÚT

Keresztyén folyóirat

Kiadja a Közép- és Kelet-Európai

Református Presbiteriánus Egyház

www.presbiterianus.hu

ISSN 1788-5450

Szerkesztők: Tamás Sándor, Curcubet Gabriella,

Szólósiné Nagy Kincső Galatea

Képek és ábrák forrása: freepik.com

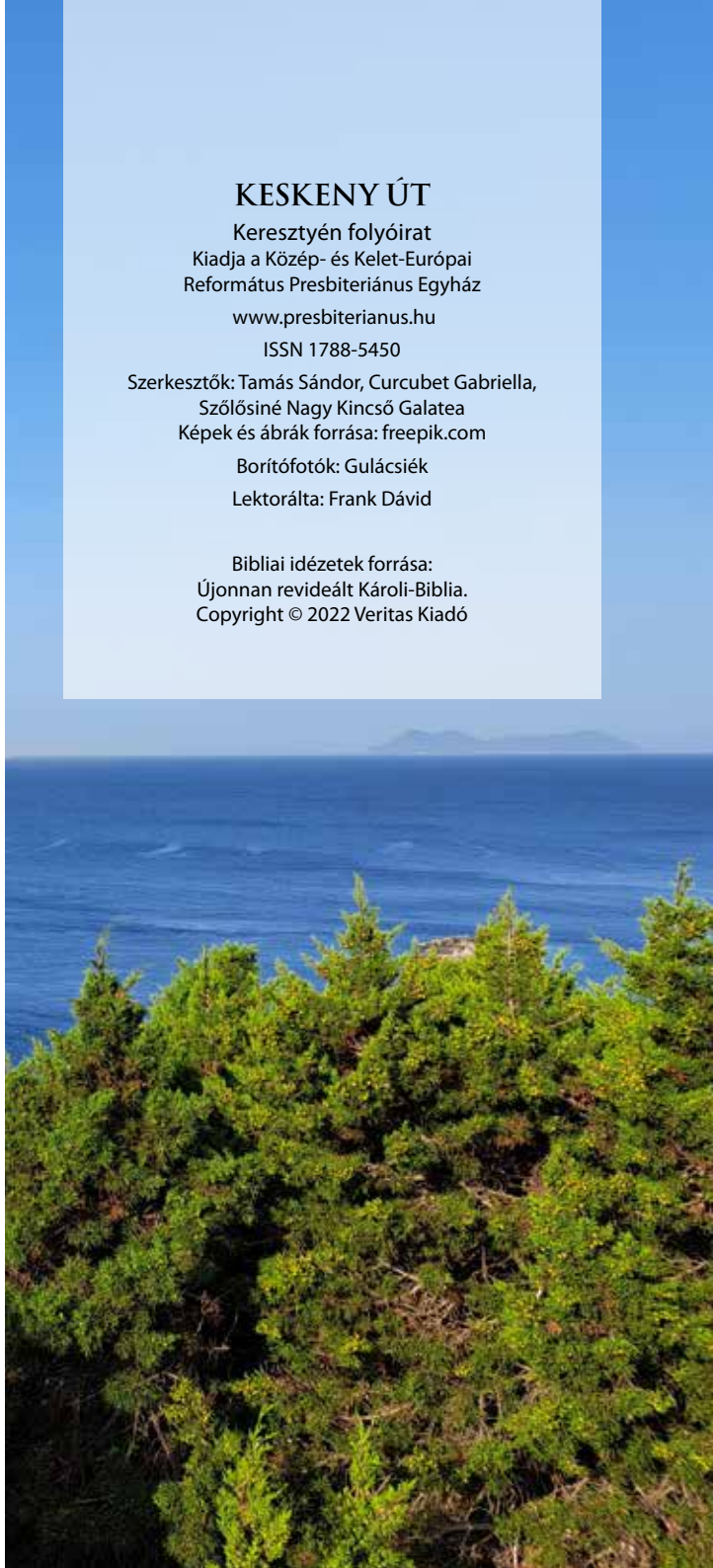
Borítófotók: Gulácsiék

Lektorálta: Frank Dávid

Bibliai idézetek forrása:

Újjonnan revideált Károli-Biblia.

Copyright © 2022 Veritas Kiadó

„De valóban nagy nyereség az istenfélelem meglegedéssel, mert semmit sem hoztunk a világra, ki sem vihetünk semmit. De ha van élelmünk és ruházatunk, elégedjünk meg vele. Akik pedig meg akarnak gazdagodni, kísértésbe meg csapdába és sok esztelen és káros kívánságba esnek, amelyek csak pusztulásba és romlásba döntik az embereket. Mert minden rossznak gyökere a pénz szeretete, amely után sóvárogva némelyek eltávolodtak a hittől, és sok gyötrelmet szereznek maguknak. De te, Isten embere, kerüld ezeket, viszont törekedj az igazságra, az istenfélelemre, a hitre, a szeretetre, a béketűrésre, a szelídségre. Harcold meg a hit nemes harcát, ragadd meg az örök életet, amelyre elhívattál, és amelyről szép vallástétellel vallást tettél sok tanú előtt.”

1Tim 6,6–12